

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratom:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

H kompromisu.

Zeneva, 23. septembra 1924.

Poseben pododbor dvanajstostorice dele-
gatorov je včeraj predložil tretji komisiji tekst
protokola o obveznem razsodišču za spore
med posameznimi državami in o razorožitvi.
Vsebinska protokola je kompromisna for-
mula med gledišči, ki sta jih zastopala Mac
Donald in Herriot; obsega torej
skupno vse tri probleme: Obvezna razso-
dišča, razorožitev in garancije.

Iz dolge vsebine protokola, ki bo for-
malno še gotovo precej izpremenjen, pred-
no ga sprejme plenem, se lahko izločijo
sledenče glavne misli:

Prvi del obsega določbe v obveznosti
obravnavanja in reševanja vseh nastalih
sporov potom razsodišča. Vse države, včla-
njene v Društvo narodov, se obvežejo, da
vsak nastali spor takoj predložijo medna-
rodnemu razsodišču in sicer bo o sporih
juridične prirode reševalo stalno medna-
rodno razsodišče v Haagu, o takih, ki so
političnega značaja, pa Svet Društva narodov.
Z ozirom na to so vse države logično
dolžne zbežavati kakoršnokoli drugo po-
ravnavo. S tem se proglašuje vojna za ne-
zakonito in v nobenem slučaju dovoljno
sredstvo. Ker pa je pakt Društva narodov
vojno v skrajnem slučaju še vedno prizna-
val kot zakonito sredstvo za poravnavo spo-
rov in doseg pravičnih zahtev, je z nave-
denimi odredbami nastala potreba revizije,
oziroma dopolnitve pakta. Zato je tretja ko-
misija ta del protokola predložila prvi ko-
misiji, ki obravnava pravna vprašanja, da
prouči možnost dopolnitve pakta in da poda
svoje mišljenje o načinu take spremembe.

V tem delu protokola se nahaja tudi
točna definicija pojma napadalec, in
sicer je napadalec oni član Društva narodov,
ki vkljub temu, da je podpisal proto-
kol, prične vojno, ne da bi preje poskušal
rešiti spor mirnim putem pred razsodiščem,
ali če se upira izpolniti in podvreči se raz-
sodbi mednarodnega razsodišča, odnosno
soglasnim sklepom Sveta Društva narodov.
Definicija se torej v glavnem naslanja
na amerišanski predlog, da je napadalec
oni, ki odklanja razsodišče in se ne pod-
vrže pravilni in redni razsodbi. Priporoča
se ustanavljanje demilitariziranih con med
državami, ki v to privolijo. Kontrola nad
njimi bo organiziralo Društvo narodov.

Drugi del govori o sankcijah in odreja,
da je vsaka država primorana lojalno in
efektivno sodelovati, da se bodo odredbe
Društva narodov spoštovale in izvrševale.
Ravnatko so vse države, individualno in
kolektivno, obvezane napadeni državi takoj
priskočiti na pomoč: moralno, gospodarsko
in vojaško. Vse vsled take vojaške eks-
pedicije nastale stroške mora plačati na-
padalec do skrajne meje svoje finančne
moči, vendar se ne sme v nobenem slučaju
kršiti njegova teritorialna integriteta in po-
litična neodvisnost.

Vse te odredbe pa bodo prišle v ve-
ljavo šele po sklepih mednarodne konfe-
rence, ki bo razpravljala o razorožitvi. Ta
konferenca bo po odredbi protokola skli-
cana 15. junija prihodnjega leta. Vršila se
bo v Ženevi in bodo na njo poklicane vse
države, tudi one, ki niso včlanjene v Dru-
štvo narodov.

Kakor se vidi iz te kratke vsebine, je
MacDonaldovo stališče zmagovalo tako
glede razsodišč in definicije napadalca ka-
kor tudi glede sklicanja posebne mednarod-
ne razorožitvene konference. Ravno posled-
nje je važno, ker znatno slabi prednost
kompromisnega protokola, ki se ga lahko
smatra zgolj za predlog, na podlagi kate-
rega bo razpravljala o tem perečem vpra-
šanju mednarodna konferenca. Dobro pa
je to radi tega, ker bi se z definitivnimi
sklepi postavile Amerika, Rusija in Nem-
čija pred fait accompli in bi bila rešitev
enostranska in zato brez one avtoritete, ki
je ravno tukaj nujno potrebna. Tudi je ve-
liko vprašanje, če se z definitivno rešitvijo
ne bi za vedno zaprla tem trem mogočnim
državam vrata za vstop v Društvo narodov,
ki brez sodelovanja Rusije, Nemčije in Ame-
rike ne bo nikdar moglo izpolnjevati svoje
vzvišene naloge.

Odredbe protokola pa so se v sploš-
nem zelo simpatično sprejele. Posebno male
države smatrajo, da odredbe podajajo do-
volj sigurnosti, ki je prvi pogoj za privo-

ljenje v splošno razorožitev. Da dosedanji
pakt Društva narodov ravno glede tega ni
bil zadosten, je razvidno z številnih novih
obrambnih zvez, ki so jih zadnja leta skle-
pale med seboj posamezne države. Te zveze
izključuje zdaj že sama vsebina protokola,
kajti one postanejo nepotrebne, čim bo or-
ganizacija Društva narodov taka, do bodo
vse države avtomatično priskočile na po-
moč napadeni državi.

Absolutna varnost pred vojno seveda
s tem še ni podana in ravnatko tudi sploš-
na in popolna razorožitev ne. Izpopolnitev
pomanjkljivosti bo skrb mednarodne konfe-
rence. Resnost, s katero se obravnavajo
vsa ta vprašanja, daje mnogo upanja, da ta
konferenca ne bo končala kakor konferen-
ca v Rimu in druge

Viktor Schweiger.

Razkritja g. Petrovića v Zagrebu.

Belgrad, 24. sept. (Izv.) Vrnitev mini-
stra za notranje zadeve Petrovića in nje-
govi politični uspehi, ki jih je dosegel v
Zagrebu, so izzvali med radikali popolno
konsternacijo. Upajo, da bodo kaj dosegli
z intrigiranjem. Te njihove intrige ne bo-
do imele nobenega uspeha, kakor jih tudi
niso imele dosedaj. Vaš dopisnik je izve-
del, da je Petrović za časa svojega bivanja
v Zagrebu ugotovil pozitivne uspehe in
ugotovil tudi nekaj momentov, ki zelo pri-
bližujejo Srbe k sporazumu s Hrvati in
Slovenci. Položaj je za vladu zelo zado-
voljiv. O Petroviću se zdi, da je v Zagrebu
storil odkritja, ki mečejo na Zerjavove in
Pribečevićeve samostalne demokrate iz
Zagreba zelo čudno luč in jih odkrivajo
kot lažnivce in klevetnike. Nekateri čast-
niki so poslali iz Zagreba semkaj napačna

poročila o stanju na Hrvatskem in o raz-
položenju na Hrvatskem. Niti malo se ni-
so pomišljali izmišljati si stvari, ki se ni-
so nikdar dogodile. Oni so te stvari forsir-
ali v časopisje »Jutro« in »Riječ«. Vse te
njihove vesti pa so bile po večini izdelane
v redakcijah in dokazano je, da se niso
nikdar zgodile. Tako so javljali o dogod-
kih v posameznih hrvatskih mestih, o ka-
terih meščani niti sanjali niso, da so se
dogodili. Vse njihovo delo obstoja v naj-
podlejšem intrigiranj, ki bo ostalo brez
uspeha, kajti položaj današnje vlade nar-
odnega sporazuma je izvanredno trden.
(K temu dodamo še ugotovitve, da se je
včerajšnje »Jutro« zlagalo, da so tudi »kle-
rikalni listi« objavili vest o punktu hrvat-
skih vojaških gojencev. Op. ured.)

Seja finančnega odbora.

POPRAVA VAGONOV. — DOLG ŽELEZ-NISKEGA MINISTRSTVA 500 MILIJONOV DINARJEV.

Belgrad, 25. septembra. (Izv.) Danes
se je nadaljevalo delo finančnega odbora.
Pri 4. točki dnevnega reda so razpravljali
o povečanju kredita za 140 milijonov Din
za promet. Minister za promet Sušnik na-
glaša, da se do sedaj ni delalo tako, kakor
bi bilo treba. Navaža način, kako so se do
sedaj vršile poprave v zasebnih tovarnah
in delavnicah. Primerja cene državnih to-
varnih z onimi zasebnih. V zasebnih tovar-
nah so bile cene za polovico višje kot v dr-
žavnih. Popraviti je treba 12.000 vagonov.
Ako bi se delalo po dosedanjem sistemu,
ne bilo bi dovolj 400 milijonov Din. V svo-
jem ministrstvu je sestavil komisijo, ki naj
bi prisilila zasebne tovarne na zmernejše
cene. Istočasno naj bi si državne tovarne
nabavile materiala in ostalih potrebščin, da
bodo mogle konkurirati zasebnim tovar-
nam. Posrečilo se mu je, skleniti nekaj po-
godb za popravo vagonov. Vagoni se bodo
razdelili v tri vrste. Tako bi stala poprava
najbolj pokvarjenega vagona 23.000 Din, za
srednje pokvarjene 16.000 Din, za lažje po-
kvarjene 9000 Din.

Nato preide minister na dolgove pro-
metnega ministrstva in navaža, da ima mi-
nistrstvo okoli 500 milijonov Din dolgov, in
sicer največ v inozemstvu. Radi teh dolgov
so tovarne ustavile nadaljnja popravila. To-
varniški zastopniki že leto dni zahtevajo v
Belgradu izplačilo svojih zahtev. — Dalje
je govoril o dohodkih. Končno prosi odbor,
da sprejme ta kredit v obče in v korist iz-
boljšanja prometa.

Jovan Radonjić (radikal) zamerja
govorniku, ker je večji del svojega govora
porabil za kritikanje politike prejšnje
vlade. Govornik ne verjame v dohodke iz
železnic. Zahteva izplačilo dolžnih svot tudi
za vicinalne proge. Glasoval bo proti po-

večanju teh kreditov. — Zemljoradnik Di-
mitrije Vujić navaža nepravilnosti pri
zasebnih tovarnah za popravo vagonov, po-
sebnost tovarne »Ferum« v Subotici, kjer ni
bilo nobenega državnega nadzorstva. — Sa-
mostojni demokrat dr. Svetislav Popović
brani prometno politiko prejšnjega ministra
za promet iz razloga, ker je prejšnje mi-
nistrstvo oddajalo dela edinole zasebnim de-
lavnicam. Tudi ne veruje v dohodke želez-
nice in opozarja ministra za promet, da je
dolžen izplačati letne anuitete za odkup
Južne železnice in za gradnjo novih prog,
in šele, kar bo ostalo, bi smel porabiti v
druge svrhe. Izjavlja, da bo glasoval proti.
Minister Sušnik prosi odbor, da sprejme ta
kredit. Načelnik računskega oddelka v mi-
nistrstvu za promet trdi, da znašajo dohod-
ki železnice v času od 1. aprila do 1. sep-
tembra 150 milijonov Din. V to svoto je
všeto izplačilo finančnemu ministrstvu za
prejšnje dolgove.

Nato se je prešlo na glasovanje. Pred-
log prometnega ministra je propadel s 16
proti 15 glasovi. Za tem se je obravnavalo
vprašanje duhovniških doklad. Finančni
minister je zahteval, da se ta predlog umak-
ne, ker se mora on o tem poprej sporazu-
meti z ministrstvom za verstvo. Predlog je
bil nato umaknjen. Finančni odbor je odo-
bril nekaj kreditov. Dovoljeno je en in
pol milijona Din od 7 odstotnega posojila
za ministrstvo za narodno zdravstvo za bol-
nice v Sloveniji; 2.104.000 Din za delavce v
državnih tiskarnah; 2.572.758 Din za mi-
nistrstvo za šume in rude za povečanje raz-
nih izdatkov; 50.000 Din za cesto Kraljevo-
Raška; 200.000 Din kot državno pomoč v
okraju Livno v Bosni za cesto Varcar Va-
kuš—Ljemište—Grahovo. S tem je bila seja
zaključena.

Seja ministrskega sveta.

Belgrad, 24. septembra. (Izv.) Nocoj se
je vršila seja ministrskega sveta, na kateri
poročal minister za notranje zadeve o sv-
jem bivanju v Zagrebu. Po njegovem po-
ročilu je položaj kar najboljši in njegovi
razgovori v Zagrebu so imeli pozitiven
uspeh. Petrović je poročal o svojih inspek-
cijah v njemu podložnih uradih. Pohvalil
je zagrebsko policijo, s katero je zado-
voljen in se je izrazil, da bo poslal belgraj-
sko policijo v Zagreb, da prouči organiza-
cijo takosne policije. — Minister Behmen
je poročal o načrtu invalidskega zakona,
ki je bil nato vzet ves v pretres. Ostala so
nerešena še gotovo vprašanja, ki so potreb-
na še izpremembe, tako glede finančne
strani, da se določi vsota za one invalide,
ki žele svojo invalidnino odkupiti. Na ju-
trišnji seji se bo nadaljevala diskusija in-

validskega zakona do konca, nakar bo na-
črt sprejet. — Vprašanje o agrarnih obra-
navah v Dalmaciji je odloženo. — Mestu
Skoplju se je dovolilo, da najame posojilo
5 milijonov dinarjev za gradnjo ljudske šo-
le. — V ponedeljek se bo vzela v pretres
carinska tarifa.

KLEVETE »REČI«.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Včeraj je Pri-
bečevićeva »Reč« prinesla tendenciozen
članek, po katerem naj bi bil prometni
minister predložil ministrskemu svetu
sprejeto ponudbo iz Nemčije za dobavo
150 km tračnice za progo Zagreb—Belgrad,
in da je izposloval, da se to naročilo ne iz-
vrši na račun reparacij, temveč da se iz-
plača v gotovini in da je minister Sušnik
že odredil izplačilo 30 milijonov na račun
te tovarne. »Reč« pravi, da je ta ponudba
bila sprejeta za 370 zlatih mark za tono,

čeprav obstoja še druga ponudba za 210
zlatih mark za tono. Prometno ministrstvo
to vest kar najkategoričneje zanikuje in jo
označuje kot tendenciozno vest, ki jo
spravljajo v javnost zato, da bi zase iz te-
ga kovali kapital in zmanjšali velikanski
vtis obtožnic proti ministrom P. P. režima.

ODKOD IZVIRAJO KLEVETE »REČI«.

Belgrad, 24. septembra. (Izv.) Minister
za promet Sušnik je po upravi belgrajskega
mesta tožil samostalno demokratsko gla-
silo »Reč« radi napadov, ki so jih v tem
perfidnem listu objavili njegovi načelniki,
ki se ne bodo nikdar več povrnili na vladu.

SPORI V RADIKALNI STRANKI.

Belgrad, 25. septembra. (Izv.) Nocoj
se je sestel ožji glavni odbor radikalne
stranke. Na seji so razpravljali o poročilih,
ki so jih poslale organizacije, o izvolitvi
novih okrajnih in okrožnih strankinih od-
borih in o sporih, ki so vsled tega nastali.
Te spore bo reševal glavni odbor. Zato se
bo zahtevalo od organizacij novih podat-
kov o teh sporih.

ZAMENJAVA MONOPOLSKEGA UPRAVNIKA.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Izvedelo se
je, da bo monopolski upravnik zamenjan
in da bo prišel na njegovo mesto g. Vulo-
vić, državni svetnik. Kot kandidata imenu-
jejo tudi dr. Uroša Stajića.

POLJEDELSKA RAZSTAVA V SKOPJLU.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Poljedelski
minister dr. Franc Kulovec je odpotoval
danes v Skoplje, kjer bo otvoril pokrajins-
ko poljedelsko razstavo.

ODPIS ZEMLJIŠKEGA DAVKA.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Poljedelski
minister dr. Kulovec je interveniral pri fi-
nančnem ministru, da se vsem onim po-
sestnikom, ki so trpeli vsled uim, odpise
za to leto zemljiški davek. Finančni mi-
nister je temu ugodil.

BLAIROVO POSOJLO.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Vlada je dala
Blairu pogodbo opcijo za druga 2 milijona
dolarjev za slučaj, ako bi rabila ta denar
za dovršitev omenjenih prog. Pogodba za
grajenje jadranske železnice je podaljšana
do 1. marca 1925.

POGAJANJA V BENETKAH.

Belgrad, 25. sept. (Izv.) Delegacija za
pogajanja z Italijo v Benetkah je sestav-
ljena. Predseduje dr. Otakar Rybar. De-
legati so vseučiliški profesor iz Zagreba
dr. Silović, advokat na Reki dr. Avrel Fi-
gatner. Za izvedenca dr. Janko Hacin,
podravnatelj prve hrv. štedionice, tajnik
državnega arhiva Joka Hadži, inženjer
hidro-tehničnega ravnateljstva na Reki
Bouša. Tajnik delegacije je Stevan Milo-
vanović. Delegacija odpotuje v ponedeljek
v Benetke.

RAZMEJITEV PRI ZADRU.

Belgrad, 24. septembra. (Izv.) Pred-
sednik naše delegacije za razmejitev okoli
Zadra, general Milić, se je vrnil v Belgrad
in poročal o razmejitvi. Izročil je vse mape
in protokole. Mejniki okoli Zadra so po-
stavljeni. Kar se tiče reške meje, je ta do-
ločena, samo mejniki se še postavljajo.

»VREMENOV« POROČEVALEC ARETI- RAN OD BOLGAROV.

Belgrad, 24. septembra. (Izv.) Na bol-
garski meji so bolgarske oblasti zaprle do-
pisnika belgrajskega »Vremena«, Bruno
Herenda. Radi takega postopanja je glavni
tajnik Jugoslovanskega novinarskega udru-
ženja poslal bolgarskemu časnikarskemu
društvu v Sofiji brzojavko, v kateri prote-
stira, da so dopisnika zaprli in zahteva, da
društvo intervenira, da se dopisnik izpu-
sti. V nasprotnem slučaju bo vložil pritož-
bo glavnemu tajniku Zveze mednarodnega
tiska in zahteval od jugoslovanske vlade,
da bolgarskim časnikarjem ne dovoli pre-
hoda čez našo državo. Prosil je za takojš-
nji odgovor.

PRED MEZDNIM BOJEM V ČESKO- SLOVAŠKI.

Praga, 25. sept. (Izv.) Včeraj so se
lastniki rudnikov posvetovali o zahtevah
Zveze rudarjev in sklenili, da jim ne ugo-
dijo. Vsled tega se sklicuje državna delav-
ska konferenca, ki se bo bržčas postavila
na stališče rudarjev.

BREZPOSELNI RUDARJI NA ANGLEŠKEM.

London, 25. septembra. (Izv.) Brezposelnih rudarjev izkazuje najnovejša statistika okoli 27.000.

Seja Društva narodov.

Zeneva, 25. sept. (Izv.) Svet Društva narodov je obravnaval vprašanje pripadnosti Mossula. Angleški delegat lord Parmore in turški delegat Fethi beg sta zopet razložila vsak svoje stališče, Branding je nato predlagal zopetno odgoditev odločitve, da se najde dogovor na način rešitve. Nato se je razpravljalo načrt o prenosu vojaške kontrole nad Nemčijo, Avstrijo, Mažarsko in Bolgarijo na organe Društva narodov.

Zeneva, 25. sept. (Izv.) Na plenarni seji Društva narodov so se najprej sprejele nekatere resolucije gospodarskega značaja in se je povdarjalo, kakšno škodo prizadevajo gospodarstvu meddržavne uvozne in izvozne prepovedi in omejitve. Nato se je sprejela resolucija glede Georgije, ki izraža potrebo, da se to vprašanje reši mirno v skladu z načeli mednarodne prava. Končno se je sprejel na znanje protest Kitajske glede njenega zastopstva v Društvu narodov in soglasno sklenilo, da naj Kitajska dobi v Društvu narodov svojega zastopnika.

Vprašanje vstopa Nemčije v Društvo narodov.

Berlin, 25. sept. (Izv.) Spomenica Nemčije glede njenega vstopa v Društvo narodov je bila danes na seji ministrskega sveta sprejeta in se pošlje veselim.

PROŠNJA ZA SPREJEM V DRUŠTVO NARODOV.

Zeneva, 25. septembra. (Izv.) Republika San Domingo je zaprosila za sprejem v Društvo narodov.

POGAJANJA ZA TRGOVSKO POGODBO MED ANGLIJO IN NEMČIJO.

Berlin, 25. septembra. (Izv.) Pogajanja za trgovsko pogodbo med Anglijo in Nemčijo so se razbila. Angleški zastopnik je odpotoval v London, da poroča svoji vladi. Angleški poslanik v Berlinu lord Abernethy se je danes dolgo razgovarjal z ministrom zunanjih zadev dr. Stresemannom.

ANGLEŠKA GOSPODARSKA POLITIKA.

London, 25. septembra. (Izv.) »Trade Union« so izvolile posebno komisijo, ki naj proučuje posledice izvedbe Dawesovega načrta za angleško gospodarstvo.

London, 25. septembra. (Izv.) Angleški tekstilni tvorničarji so zaprosili vlado za intervencijo, naj Nemčija ne dovoli tekstilnim fabrikantom iz Alzacije posebnih ugodnosti pred angleškimi.

AMERIKA ZA VARČNOST.

Washington, 25. septembra. (Izv.) Na sestanku zastopnikov male trgovine je izjavil predsednik Coolidge, da bo Amerika nadaljevala s svojo politiko varčnosti, ki ji bo omogočila v kratkem času znižati davke in druge javne dajatve.

Oton Župančič v italijanski luči.

Pod tem naslovom je priobčil (z Župančičevo sliko) »Il Piccolo della Sera« (24. sept.) sledeči članek izpod peresa Umberta Urbanaz-Urbani, ki je bil v istem listu nedavno ocenil tudi Meška:

»Murn-Aleksandrov in Kette, Cankar in Župančič! Štiri podobne duše, bogate melodij in čustev, misli, mladosti, sile in navdušenja. Ta četvorica slovenskih pesnikov je ob enem času vstala, da pomladi slovensko liriko, prozo in gledališče, da obsenči novoromantiški simbolizem s svežim klitjem narodne pesmi in da po Prešernovi dobi še enkrat povzdigne književnost malega naroda na višino zapadnih književnosti.

Naloga je bila rešena nad vse pričakovanje, ali napor četrtega poroda slovenske Muze je bil bridko zadet od prerane smrti Murnove in Kettejeve. Prvega je pograbila smrt v enaindvajsetem, drugega v trindvajsetem letu. Obadva sta umrla v presledku dveh let na jetiki, v isti sobi, postrožena od iste »študentovske matere«, ki ju je bila sprejela v študentski dobi v svojo revno hišo...«

Iz Cankarja je zrasel nov Ibsen, Cankar »Gospo Judite«, »Hlapca Jerneja«, »Tujece«, »Kralja na Betajnovic« in mnogih klasičnih romanov in teznih dram.

Pisce, ki je bil z ironijo in cinizmom smešil ljudi, ustanove in običaje, se je vaze zaprl v letih strahote, od 1914—1917, da roma po »katakombah sreče« ter da napiše svojo poslednjo knjigo »Podoba iz sanj«, ki bi lahko karakterizirala vse delovanje njegovo.

V tej čudoviti knjigi je Cankar bistril, kakor je naš prof. Giovanni Maver povdaril, bolj čustva kot misli, bolj sanje kot čustva.

Velike vremenske nesreče v Švici.

Locarno, 25. sept. (Izv.) Včeraj zvečer se je v vasi Someo v dolini reke Maggia udrila zemlja in zasula 20 hiš. Več ljudi, ki so bežali čez most, je utonilo, ker je reka most v tistem hipu odnesla. Doda se našteli 15 žrtev. Tudi iz drugih dolin Tessina poročajo o veliki škodi vsled neurja.

SILNA NEVIHTA V FRANCII.

Pariz, 25. septembra. (Izv.) V Avignonu je divjala silna nevihta, ki je napravila na javnih napravah in na privatnih poslopih silno škodo.

POVODENJ V LENINGRADU.

Leningrad, 25. septembra. (Izv.) Neva je poplavlila skoro vse mesto. Rdeče čete organizirajo pomožno akcijo. Človeških žrtev doslej ni.

ŠPANCJI V MAROKU.

Madrid, 25. septembra. (Izv.) Poveljujočega generala v okolici Cejte je vlada odstavila.

KITAJCI IN RUSI.

London, 25. septembra. (Izv.) Poveljnik upornih čet na severnem Kitajskem je priznal sovjetsko Rusijo.

Nerazjasnjen položaj v Italiji.

G. Mussolini postaja čedalje bolj nervozen. Potuje neprestano po deželi in povsod ponuja opoziciji roko v spravo. Ker pa ta trdovratno vztraja na tem, da se s fašizmom ne pogaja, uidejo premieru besede, ki pokvarijo ves vtis njegovih miroljubnih govorov. Tako je v Ferrari pred fašisti izjavil, da je fašizem slejkoprej, če treba, pripravljen »potegniti meč iz nožnice«, v Luccu pa je njegov prijatelj Ciano celo grozil, da zna fašizem svojim nasprotnikom »razbiti z železno palico glavo«. Te nepremišljene besede položaj fašizma seveda le poslabšujejo.

Mussolini je sklical parlament za oktober, da se reši proračun, tiskovni zakon in uvrstitev fašistovske milice v redno vojsko. Mogoče bi se dala tudi skleniti pravičnejša volivna reforma nego je sedanja. Toda opozicija ne kaže nobene volje, da bi se udeležila zasedanja in slejkoprej izjavlja, da se mora razčistiti Matteottijeva afera, da se ugotovi odgovornost fašizma ter da se mora milica razpuščiti, to je, da mora fašizem kot oborožena organizacija, ki strahuje večino dežele, likvidirati, kajti parlament sredi oboroženega tabora ne more svobodno zborovati.

G. Mussolini je zdaj pribežal k sredstvu, kakor se ga v podobnih slučajih poslužujejo vsi potentati, ki bi radi popravili svoj položaj. Odpotoval je v obmejne alpske dežele, kjer je imel v dolini Asse zelo patriotičen govor, v katerem se je spomnil tudi Jugoslavije s slededimi besedami: »Nimamo mogočnih sovražnikov, na oni strani so male države, ki nam veliko dolgujejo, predvsem svobodo. Kljub temu moramo biti pripravljeni z duhom in orožjem, kajti Italija ne sme biti nikoli več preplavljena.«

G. italijanskemu premieru tudi ti nacionalni triki ne bodo veliko pomagali v borbi proti demokraciji Italije.

Ivan Cankar je znan pri vseh slovenskih narodih, pri Nemcih in tudi pri tistih Italijanih, ki se za slovenske književnosti zanimajo. Umrl je decembra 1918, komaj 42 let star.

Novoromantiško-simbolična struja, liberalna in moderna, je za srečo našla po teh težkih izgubah v Župančiču pesnika, dediča treh sorodnih duš. Župančič zna opevati življenje polj z Murnovo preprostostjo, zna globoko poseči in biti melodijsen kakor Kette, zna napadati in satirizirati kakor Cankar. Z druge strani ga odlikuje njegova osebnost pred vsemi drugimi in če ga danes smatrajo za najslavnejšega predstavnika moderne struje, — kadar bo sebe vsega dal in reformiral — kot je pričakovati — slovensko gledališče kakor je reformiral slovensko liriko, bo Oton Župančič največji pesnik svojega naroda in stal ob strani nesmrtnemu Prešernu.

»Noč na verne duše« je prvo njegovo gledališko delo. Leta 1922. je priobčil »Ljubljanski Zvon« nekaj odlomkov iz njegove »Nenapisane komedije«. Letos je šel v Dalmacijo, da dovrši petdejsko tragedijo »Veronika Deseniška«. V »Lj. Zv.« sem jo bral. Uverjen sem, da doseže sijajen uspeh kakor hitro je to jesen v Ljubljani privikrat vprižore.

Da ima Župančič tudi vse sposobnosti za dramaturga, lahko sklepamo po njegovih klasičnih prevodih Shakespearea, Dickensa, Chestertona, Shawa, Flauberta, Anatole Francea in Rostanda.

Župančič, ki pozna tudi italijanščino, je objavil v slovenščini nekaj spevov »Božanske komedije« in je prestavil, kakor sem od njega samega izvedel, tudi katero D'Annunzijevo delo.

Težko je govoriti nakratko o Župančiču, ki je še prav mlad začel pisati mladinske pesmi pod vplivom pesmi naroda, velikega in večnega otroka. L. 1900 je objavil »Čašo opojnosti«, in to je bil dogodek. Po krivici so ga držali za trabanta francoskih dekadentov. Dekadencija je bolj v naslovu in v redkih izrazih, nego v bleščeči duši njegovih lirik, ki se težko ločijo druga od druge, ker tvorijo neločljiv sestav njegovih razvojnih faz.

Iz zunanje politike.

* Državljanska vojska na Kitajskem se razvija zaenkrat ugodno za pekinškega diktatorja Vu Pej Fu. Njegovi zavezniki na severu in jugu od provincije Čekian, koje guverner Lu vodi v sporazumu z mandžurskim potentatom Čan Tso Linom in kantonskim predsednikom Sun Jat Senom vojsko zoper Vu Pej Fuja, so Luja od vseh strani obkolili. Ali se bo Čan Tso Linu posrečil pohod iz Mandžurije na provinco Čili, ki je Vu Pej Fujeva glavna opora (Peking), je dvomljivo. Na drugi strani pa Vu Pej Fuju ne kaže napasti svojega mandžurskega nasprotnika in prenesti borbo v to provinco, ker so temu odločno nasprotni Japonci, ki Mandžurijo smatrajo za svojo interesno sfero in ne bi trpeli opustošenja te agrikulturno in industrijsko bogate dežele.

* Pogajanja med Anglijo in Egiptom, oziroma Mac Donaldom in Zaglul pašo, se vrše pravkar v Londonu. Egipt zahteva, da se Angleži odstranijo iz sueškega prekopa, izroče Sudan Egiptu in se odrečejo kontroli tudi nad zunanjo politiko Egipta. Čisto gotovo je, da Anglija sueškega prekopa ne izroči egiptovski upravi, v ostalih točkah pa sporazum ni izključen.

* Nove volitve na Angleškem so gotova stvar. Boj so otvorili tako liberalci kakor konservativci. Šlo bo v prvi vrsti za angleško-rusko trgovsko pogodbo. Znani Churchill, bivši minister za zunanje zadeve v Baldwinovem kabinetu, je oznanil svojo kandidacijo v konservativni stranki.

* Avstrija in Rusija sta sklenili pogodbo o medsebojnem pravnem varstvu.

* Narodnostna razmejitev v ruski Aziji. V centralni Aziji se pripravlja nova razmejitev raznih nacionalnih teritorijev, ker stara carska ne odgovarja dejanskim potrebam in razmeram. Zaenkrat se Turkestan, Buhara in Horezmija (Hiva) razdelijo v turkmenistansko in uzbekistansko republiko. Načrt razmejitve vseh narodov centralne Azije pa se bo obravnavalo na prhodnjem zasedanju izvrševalnega odbora sovetov Unije.

Politične vesti.

+ Celjske občinske volitve. Kakor vedno, se tudi pri agitaciji za občinske volitve v Celju poslužujejo Žerjavovi demokrati in Orjunaši grdih laži in mistifikacij, pa tudi groženj. Mi smo že konstatirali, da SLS ni v Celju sklenila nobenega pakta, pač pa se je napravil blok ljudi iz več strank, med njimi tudi pristaši SLS in celjski Nemci. To dejstvo pa zlorablja Žerjavovo časopisje in laže, da se kar kadri. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da pri celjskih volitvah absolutno ne gre ne za borbo med nemštvom in slovenstvom, ne za slovenski značaj Celja kakor je bilo to v Mariboru, marveč gre edino za borbo med Žerjavovi demokrati in skupino tistih ljudi, ki so siti demokratske komande. Dejstvo, da se udeležujejo te borbe tudi Nemci, ne spreminja prav nič na tej konstataciji, ker ne gre v Celju za nacionalni, marveč za gospodarski boj. Po pogodbi, ki smo jo včeraj objavili, je jasno, da ne dobijo Nemci nič

več, kakor bi dobili po čistem proporciju, samo da imajo vezane roke v nacionalnih vprašanjih, ako bi pa ne bili v bloku, pa bi bili svobodni. Iz istega vzroka so postavili tudi take svoje kandidate, ki po svoji preteklosti niso prosluli. Mi mislimo, da je to v nacionalnem oziru celo pridobitev. Prav nesramna laž je, da je na listi Celjskega socialno-gospodarskega bloka 17 izrazitih nemškutarjev, kakor trdi »Jutro«. Če bi preiskali obisti in srce kandidatov demokratskega bloka, ki se nazivlje narodni blok, bi našli med njimi tudi nekdanje nemškonacionalne turnarje. Po taki logiki, kakor jo zasledujejo v agitaciji celjski demokrati, bi morali vsi, ki niso bili nekdanji zavezniki Slovinci, pa so postali tekom časa, ostati vse svoje življenje nezavedni. Golo hinavščino uganjajo demokrati in ničesar drugega. V roke smo dobili pismo, ki pove, da imajo demokrati grde naklepe zoper dr. Ogrizeka, češ ker da je izdajalec in nemur. Iz tega se jasno vidi, kako zlorablja demokrati nacionalno idejo. Dr. Ogrizek, pa nemur! Hinavstvo, da mu ga ni para. Potem takem so z Žerjavom vred, ki je svoj čas paktiral z mariborskimi Nemci, nemčurji vsi tisti Orjunaši, ki se, kakor v Trzinu, bratijo z Nemci, vsi demokrati, ki se vežejo z Nemci pri občinskih volitvah, kakor v Brežicah, v Konjicah, kjer je bil s pomočjo Nemcev izvoljen demokratski župan, nemčurji! Vse, kar je prav, samo malo manj hinavščine in demagogije! To pa rečemo, če se bo le en demokrat doteknil dr. Ogrizka, mu bo slaba pela! To bi bila lepa, da bi tudi sedaj še pod krinko nacionalnosti uganjali orgije nasilja in pretepanja demokrati in Orjunaši in kar je z njimi zvezano! Naj voli kdo, kakor hoče, kakršnega prepričanja je, atentatov pa ne bomo trpeli. Zato opozarjamo varstveno oblast že vnaprej, da bo pozorna! Koliko pa 'a je dati na demokratske trditve o nemškutarjih, je dokaz njihova laž, da je g. Posavec radičevce, oziroma nemškutar. Mož je bil dobrovoljec, je odličen narodnjak, vsekako boljši kakor orjunaški samosrajčniki, po prepričanju pa Davidovičev demokrat. To smo hoteli ugotoviti zgolj v prilog resnice, ker se nam hinavska agitacija demokratov stidi.

+ O poveljniku orožništva v Sloveniji, Rusinu g. Hurkiewiczu, izvemo, da je zelo nesrečna osebnost, ki na to mesto ne spada. Po izjavi strokovnjakov je orožniški zbor popolnoma ruiniral. Hurkiewicz so odpovedali živci. Za časa vojne je bil komandant čete v Bihacu, kjer ga je ob zlomu Avstrije narodno večje vrglo v ječo, zaradi česar je preko noči osivel, ker je narod zahteval njegove smrti. Bil je po protekciji osvobojen in se je potem kot orožniški častnik pojavil v Črnigori. Tu so njegovi orožniki s Pribečevičevimi »omladinci« palili hiše in ljudstvo strašno preganjali, zaradi česar je prišlo v Cetinju do demonstracije in so od komandanta zetske divizijske oblasti zahtevali, da se Hurkiewicz odstrani. Zato je nastopil daljši dopust in je po daljšem bolovanju bil po svojih protektorjih premeščen v Slovenijo, kjer je bil imenovan za komandanta orožniškega polka. Tu je hitel z balkanizacijo našega poprejš tako izvrstnega orožniškega zbora. Uvedla se je cirilica, orožniki poniževali do slug (»Pfei-

je vendar dejstvo, da znači »Čaša opojnosti« po obliki in vsebini prvi korak nove lirike.

V pesmi »Moje barke« govori pesnik o svojih zlatih ciljih, ki se svetijo v daljnji samoti. Tjaka ne vodijo ravne steze, niti ne romajo gruče romarjev, samo blodeče duše so jih skozi meglo zaslutile, v svetlih trenotkih, ko se v sijaju prvih zor človeškim srcem razodevajo same skrivnosti.

Ze te misli, v čistih verzih izražene, pričajo o idealnosti, ki se sveti pesniku v daljnem svetu slutenj in popolnosti, ki mu je roža mogota simbol, o kateri pesnik poje.

Ob vznosu tega eteričnega in simboličnega ozadja, se zdi vsakdanje življenje, realistično opazovanje, kakor kričeča nota, katero so nazvali tisti, ki niso slutili pesnikovih visokih ciljev, dekadenco.

S svojega eteričnega sveta je gledal Župančič tudi na žensko, kateri je posvečal verz, kakor one o »blatnih stezah«.

* * *

Tudi spominu na Murna posvečeni ciklus vsebuje prelepe pesmi. Tako, kakor nam skoz pesem polj, škričakov in cvetk prikljuje v spomin mladega umrlega pesnika, tako skozi svet slutenj, bojazni, mističnosti, skozi tisti svet, ki je zmirom mučil človeško dušo, bodisi z vero ali z nevero, ne čutimo pri Župančiču Leopardijevega ali De Mussetovega klica, večno ponavljajočega se, marveč pesem radosti, svetlobe in mladosti.

Pesnik je šel skozi svet neskončnosti, poživljal je ga z lučjo svoje duše in z lepoto svojega sreča.

(Opomba: Prevodi so priobčeni v italijanščini po »Piccolo della Sera«. Le v naslovu »Čaša opojnosti« — bi želeli »La coppa dell' ebbrezza«, mesto »La tazza...«)

S. S.

fendeckele) in začele škane, ker Hurkiewicz uprav bolesno sovražil Slovence, o katerih se je jako grdo izrazil. Končno jih je začel prestavljati v druge kraje po namerah P.P.-režima. Mož je popolnoma prelomil s starim izkušenim sistemom, da mora orožnik biti domačin, da mora ljudstvo dobro poznati, da mora biti na visoki moralni stopnji in imeti ugled, marveč je ravnal z njim, kakor da so kakšni komitaši. Zadnji čas je, da se odslovi, čas je pa tudi, da se odpravi ves sistem, ki ga je g. Hurkiewicz izvajal na višje povelje.

+ Propadanje opozicijskega tiska. Sušička »Nova Pošta«, ki se je resno zavzemala za bivši režim, je prenehala izhajati. Ista usoda je doletela novosadsko »Jedinstvo«. Kakor se vidi, je po Pašičevih »Beogradskih Novostih« začelo umirati tudi pokrajinsko časopisje bivših režimov, ker je zmanjkalo denarja iz raznih opozicijskih fondov.

+ Eksminister na agitaciji. V Sarajevu in okolici se je mudil te dni v agitacijske svrhe bivši minister g. dr. Voja Janjić. Pred hotelom »Evropa« je imel razgovor s predsednikom radikalnega odbora g. Avakumom Perišićem, ki ga je vprašal: »Gospodine doktor, kako ste zadovoljni sa uspehom?« G. minister je mesto odgovora skomignil z rameni, napravil čudno gesto in molče sedel v avtomobil, tako da g. Perišić ni vedel...

Beleške.

»Jutrovi« tarifi. »Jutro« poroča, da poljedelski minister obstruira novo carinsko tarifo. S tem hoče reči »Jutro«, da je nova carinska tarifa dobra. Nasprotno moramo reči, da je nikdar nobeden ni obstruiral, pač pa zahtevamo pravico, da minister prouči novo carinsko tarifo, ki je plod prejšnje vlade in pri kateri so imeli prvo besedo zastopniki koncerna Slavenske banke, in plod zastopnika industrijcev dr. Gregorića. Ni pa bil prašan za mnenje noben zastopnik kmetijskih organizacij in ostalih poljedelskih krogov. Po svojem bistvu je avtonomna carinska tarifa naperjena proti konsumentu in posebno proti kmetom. Ako se sprejme taka, kot je, bi se vse tekstilno blago podražilo za 20 do 30 odstotkov. Carina bi se povečala za poljedelske stroje za 300 do 500 odstotkov, za škropilnico z galico bi plačal okoli 300 Din. »Jutro« naj zagovarja interese onih, ki ga vzdržujejo, to so bankarski koncerni.

Kakršni so sami, tako mislijo o drugih. »Jutro« je 25. t. m. hitelo priobčiti nek članek belgajske »Reči«, v katerem se očita prometnemu ministru Sušniku nabava železniških tračnic v Nemčiji, pri čemer da se je država oškodovala baje v osebnosti prid »neklih« oseb, ne da bi se kaj konkretnega povedalo. »Jutro« pa se je prenagljilo, ker je brzjav iz Belgrada prinesel vest, da je pravosodni minister zaradi teh klevet vložil v imenu vlade tožbo proti »Reči«. »Jutro« pa ve še poročati o tvrdki Eisler, katera da se spremeni v delniško družbo, kjer bo vlada udeležena s 25%, vsled česar opozicija »sumi«, da gre za »novo afero«. Ti ljudje pač mislijo o vsakem tako, kakršni so sami. Pod P.P. režimom so se res take gospodarske zadeve reševale vedno v prid posameznim ministrom in jihovi žlahti, kar je pri novi vladi, ki je izdelala zakon proti korupciji in na tej podlagi že vložila obtožnico proti Lazi Markoviću in Jankoviću, popolnoma izključeno. Pašić in njegova družba je res na ta način »nacionalizirala« Steinbeisova in druga podjetja, da se v škodo države stekajo ogromni dobički v njihov žep, dočim ima sedanja vlada čisto drugačne pojme o tem in je zato tudi započela borbo proti sistemu, ki je ugonabljal državno in ljudsko blagostanje v prid par radikalnih in pribičevskih pijavk. Te kreature se sedaj boje obsodbe na podlagi protikorupcijskega zakona in bi zato radi vladu umazali z lopovsko izmišljenimi klevetami, kar se jim pa ne bo posrečilo, ker ljudstvo to cincarsko družbo predobro pozna.

Celo golito demagoških laži je razlilo »Jutro« včeraj po svojih predalih, da bi ustvarilo razpoloženje proti SLS, ki je zadala »samostalnim« demokratom smrtni udarec. Zopet izrablja plačilne naloge davčne oblasti, češ da so »davčni vijak navili klerikalci«, dasi je šef naše finančne uprave sam uradno izjavil, da vlada ni odredila navijanja davkov, pač pa so to storili, kakor smo dokazali, demokratski davčni uradniki po nalogu Žerjavove JDS. In če so davki vobče tako visoki, je to za sluga Pašić-Pribičevićeve vlade, ki je te davke naložila in proračun sestavila, kajti sedanja vlada ni naložila nobenih davkov in ni bila proračuna sestavila, na podlagi katerega se zdaj davki pobirajo. »Jutro« se zaletava tudi v ministra Sušnika, češ da železničarji niso »nič kaj« zanj navdušeni, pri čemer se je prav nesramno zlagalo. Kajti uprav železničarji vejo ceniti delo ministra Sušnika, ki bo sezidal železničarjem enodomne hiše, dočim so se pod Popovićem valjali po vagonih. In tako je v

vseh resorih, ki vsi pridno delajo na to, da popravijo krivice, katere je prizadejal uslužbenecem prejšnji režim. V dveh mesecih seveda ni mogoče izkdati vsega gnoja, ki so ga Pašičevci in Pribičevići nanесли v državno upravo.

»Nova krivica«. »Jutro« je dobilo »iz vrst vpokojencev« dopis, ki je tako konfuzen, da je »Jutro« samo primorano izjaviti, da mora dobiti še iz Belgrada točnih podatkov. »Jutrov« vpokojenec namreč tarna, da finančni odbor sklepa o uredbi o draginskih dokladah vpokojencev, ki so bili vpokojeni, preden je stopil v veljavo novi uradniški zakon. S tem pa se je napravila — tako nadaljuje — velika krivica vpokojencem z nepopolnimi službenimi leti, ki so bili vpokojeni, ko je sicer že stopil uradniški zakon v veljavo, a se jim je odmerila pokojnina od stare plače in prejemale draginske doklade še po uredbi z dne 28. februarja 1922. — Vse te krivice in še druge, ki jih »Jutrov« vpokojenec navaja, so bile vpokojencem prizadete od P.P. vlade, zato ne razumemo, kaj »Jutro« z objavo te je remijade pravzaprav hoče. Saj s tem le samo sebe obsoja in kompromituje, sedanja vlada pa napake, ki jih »Jutro« našteva, sedaj v finančnem odboru skuša popraviti, kolikor se po tako zavoženem državnem gospodarstvu dajo.

Uvrstitev Ljubljane v I. draginski razred, ki jo je predlagala v finančnem odboru vlada, je preprečil v imenu opozicije demokrat dr. Svetislav Popović, kakor smo že poročali. »Jutro« je to seveda jako neljubno in zato skuša opozicijo opravičiti s tem, češ, Svetislav Popović je predlagal, naj sploh vsa mesta s sedeži oblasti pridejo v I. razred. To pa je bila prosta demagogija od strani opozicije, ker je dobro vedela, da se to ne bo moglo sprejeti in je ta predlog stavila samo za to, da se uradnikom v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu odžrejo draginske doklade, kakor jih sprejemajo v Belgradu in Zemunu. Kajti za radikale in »samostalne« demokrate slovenski in hrvatski uradniki niso enakovredni belgajskim, kar je tudi »Jutro« že opetovano izjavilo, češ Slovenci so »avstrijantske duše«, ki zaslužijo bič, ne pa ravnopravnost.

Dnevne novice.

— Imenovanje. Za šefa oddelka za socialno politiko pri pokrajinski upravi v Sarajevu je imenovan g. Abdulselem Hrasnica, vpokojeni načelnik socialne politike pri bivši pokrajinski upravi.

— Smrtna nesreča. Povodom spravljanja otave pri posestniku Strindlu pri Sv. Jurju pri Pesnici je padel vinar Franc Skerget vsled nepredvidnosti s hleva. Mož si je zlomil tilnik in je obležal na mestu mrtve.

— Nasvet davkoplačevalcem. V zadnjem času se je v časopisih mnogo pisalo o davkih, med drugim smo tudi čitali mnenje, da ne bo mogoče popraviti vse pomote in krivice, ki so se zgodile pri odmeri dohodnine za leto 1923., ker se, odkar so odpravljeni plačilni nalogi, prelahko zgodi, da davkoplačevalci ne vložijo pravočasno priziva. V pomirjenju davkoplačevalcev lahko objavimo, da se tega nikakor ni bati, ker prizivni rok glede dohodnine za leto 1923 sploh še ni začel teči v nobenem primeru, kar hočemo v naslednjem dokazati. Po členu 204 finančnega zakona za leto 1924-25 morajo predpisni izkazi v vsaki občini biti razgrnjeni skoz dobo 14 dni, a od zadnjega dneva razgrnitve naprej teče potem 15 dnevni prizivni rok. Letos pa je delegacija ministrstva financ vsem davčnim oblastvom naročila, da morajo razgrnitev predpisnih seznamov pri občinah opustiti in izkaze razgrniti samo v uradnih prostorih davčnih oblastev in davčnih uradov. Ta odredba je seveda protizakonita, ker nasprotuje jasnemu besedilu gori navedenega člena finančnega zakona za leto 1924-25. Radi tega prizivni rok še ni začel teči v nobenem primeru, in vsak priziv, kadarkoli vložen, se mora smatrati kot pravočasen. Davkoplačevalci, ki bi jim torej davčna oblastva proti vsakemu pričakanju priziv zavrnila vsled prekoračenja prizivnega roka, naj takoj vložijo nadaljnji priziv proti dotični odločbi pri onem davčnem oblastvu, katero je odločbo izdalo. V pritožbi naj se zahteva, da se že vložnemu prizivu proti dohodnini za leto 1923 prizna pravočasnost.

— Iz Kranjske gore. Danes (24. t. m.) ponoči je do tal pogorela vodna žaga s poleg stoječo vilo, last tvrdke Fajfar in Koselj. Škoda je krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, je še nepojasnjeno.

— Požari. Pri Kranjski gori je pogorela vodna žaga lesnega trgovca Justina iz Ribnega pri Bledu. Pogorela je tudi velika zaloga blodov in rezanega lesa ob žagi. Škoda je zelo velika in ni krita z zavarovalnino. Kako je nastal ogenj, še ni znano, bržkone pa vsled nepredvidnosti. — Pri Ptujju je zgorela parna žaga posestnika Brica. Tudi tam je škoda zelo velika. — V Šmarjeti pri Celju je zgorel posestniku Francetu Čatru hlev. Požarne brambice so le z velikim naporom rešile sosedne hiše. Večji požar je bil v Levcu pri Celju. Ogenj se je vnel pri posestniku Strenčanu. Ogenj je uničil tri hiše in pa dve gospodarski poslopji. — Škoda je velika, radi hudega vetra je bila

velika nevarnost za celo sosesko. — V Podovci pri Račju je zgorelo posestniku Francetu Ogrišku gospodarsko poslopje, polno letošnjih pridelkov. Škodo cenijo na 50.000 Din. — Ogenj je bil podtahnjen.

— Pravo veselje ni doma med pivci, pijanci in plesalci, temveč v poštenem, zadovoljnim, nedolžnem srcu. O tem se bošče prepričali, ako zahtevate eno številko lista — brezplačno — na ogled. »Mladi junak«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Strašna nevihta na otoku Braču. Preteklo nedeljo je obiskalo naš lepi otok Brač strašno neurje. Vspala se je toča, čije posamezne zrna so tehtala do 40 dkg. Toča je uničila vse vinograde. Olive so ravno tako popolnoma sesekane, le veje štrle žalostno v zrak. Neurje je pobilo vse ptičke, vrabčke, kokoši, prepelece in mačke, ki so se nahajale na prostem. Veliko škodo je napravilo tudi na hišah. Ljudstvo joče in tarna, ko gleda uničene sadove svojega trudapolnega dela.

— Sarajevski komisariat. Te dni je bil imenovan (na podlagi zadnjih volivnih rezultatov) nov svet vladnega komisarija za mesto Sarajevo. Po tem ključu so dobili: Jugoslovanska muslimanska organizacija 3 sedeže, radikalni 5 in radičevci 2 sedeža.

— Mažarsko gledališče v Vojvodini? Bratislavski list »A Reggel« piše, da se vrše pogajanja med vojvodinskimi Mažari in slovaškim mažarskim ansamblom v Bratislavi, po katerih bi se ravnatelj Edmund Farago obvezal za večmesečno turnejo po vojvodinskih mestih. Odločitev še ni padla.

— Zakup patrijarhovih zemljišč. Ravnateljstvo patrijarhovih veleposestev oddaja potom javne dražbe večje komplekse zemlje v celoletni zakup. Gre za zemljišča v bližini Dalja in Borova. Oral zemlje plačujejo v borovškem okolišču po 1200—1300 Din, v daljskem pa celo po 2050—3400 Din. Zakupniki so vinotič Vasa Popović, gostilničar Stevan Eklonović in ekonom Djordje Stejić iz Dalja. Nekaj zemlje so vzeli v zakup neki Mažari iz Kupusina.

— Kongres agrarnih edinic v Velešu. 27. in 28. t. m. se bo vršil v Velešu drugi redni kongres zveze agrarnih edinic. Razpravljali bodo o vprašanju, kako dvigniti kmetijstvo v Južni Srbiji.

— Nazarenci so še vedno v zaporu? Kakor poročajo iz Iriga (Slavonija), se nahajajo nazarenci, ki niso hoteli položiti predpisane vojaške prisege, marveč z njihovem naukom skladno udanostno izjavo kralju in domovini, še vedno v preiskovalnem zaporu. Večina teh možakarjev je iz vrst protestantov. Sedaj jim posestva propadajo.

— Tatovi v džamiji. Te dni so vdrli neznanzi zlikovci v neko sarajevsko džamijo (turško molilnico) ter so pri tej priliki odnesli mnogo dragocenih perzijskih preprog.

Štalerske novice.

Št Izid občinskih volitev v rogaškem okraju, dne 21. sept. t. l. je sledeč: Samo lista SLS je bila vložena v sledečih občinah: Sveti Križ pri Slatini, Stopree, Brestovec, Nimno, Ranjkovec, Sp. Sečovo, Sv. Mohor, Plat in Sv. Rok ob Sotli. V občini Sv. Kalarina samo lista SKS. Zetale SLS 23 glasov 4 odbornike, Slov. gospodarska zveza 14 (2), Napredna 11 (1), Slov. kmečka zveza 10 (1), Kmečko del. str. 10 (1); Dobrina SLS 16 (8), JDS 21 (4); Slatina zdravilišče: Zdraviliška lista 38 (3), Gospodarska 36 (2), Neodvisna domača 33 (2); Sv. Florjan pri Rogatecu: Skupina A. Perkovič JDS in SKS 90 (7), SLS 28 (2), Kmečka zveza 10 (0); Donačka gora: SLS 32 (5), SKS 47 (7), županova skupina 39 (5), Stranka kršćansko mislečih 5 (0); Rogatec: SLS 12 (0), JDS 25 (2), Stranka domačega gospodarstva 123 (7). (Okraj Kozje): Sv. Peter pod sv. gorami SLS 9 odbornikov, Kmečko del. (neopredeljeni) 11 odbornikov in JDS 5 odbornikov; Lastnič: Čagličeva skupina (mešana) 6 odbornikov in SLS 3 odbornike; Tokačevo, Sv. Trojica in Kočice še niso poslali poročil. Nadole in Kostrivnica imata volitve 23. oktobra t. l., Črna žiše pa 26. oktobra.

Š Mariborske vesti. Šolske sestre so nabavile za svojo cerkev dva nova zvonova, ki jih bo prevz. g. škof dr. Karlin blagoslovil v četrtek, 2. oktobra t. l. ob 4. uri popoldan. Zvona je vlija tovarna »Zvonoglas«. — Dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer se bo vršil v Gambrovinovi dvorani letni občni zbor Okrajnega ribarskega društva »Dravska dolina«, in sicer z nastopnim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. odborovo poročilo o svojem delovanju; 3. blagajnikovo poročilo; 4. volitev predsednika, odbora in dveh rač. pregled.; 6. slučajnosti. Zborovanje sklicuje dosednji predsednik dr. Herman Kraus. — »Krščanska ženska zveza« priredi v nedeljo, 28. t. m. ob 5. uri pop. predavanje v Kazini na Slomškovem trgu. — Umril je v javni bolnici na vodenici bivši magistratni uradnik g. Loize Hofer.

Š Volini shodi v Celju. Ker še vedno razsaja po Celju škrlatica, je oblast prepovedala vse volilne sestanke in shode. Vsled tega je morala odpasti očerajna volilna manifestacija žerjavovih pristašev v Narodnem domu. — Oblast je prepovedala točenje alkoholnih pijač na dan pred volitvami in na dan volitev. Ta prepoved velja tudi za kraje Breg, Lava, Gaberje, Spodnja Hudinja, Miklavžki hrib v občini Okolica Celje. Prestopki se bodo kaznovali po obstoječih tozadevnih zakonih.

Š Duhovniške vesti. Kaplan o. Rainer Erklavec je premeščen s 1. oktobrom iz Središča v Ljubljano. Subprior križniškega reda o. Kazimir Kosobud je premeščen iz Ljubljane k Sv. Miklavžu pri Ormožu, od koder se g. kaplan Karol Guček preseli v Središče.

Š Novi vlak na progi Celje—Velenje. S 1. oktobrom se uvede na progi Celje—Velenje nov vlak, ki bo odhajal iz Celja vsak dan ob 13.05. Uvedba novega vlaka je bila že skrajno potrebna. Služil bo zlasti prebivalstvu Savinjske doline, nič manj pa izletov in nedelj-skega oddiha potrebnim Celjanom.

Š Dne 5. oktobra grede Mariborčani v obmejni št. Ilj. Po kaj? Zmago grejo obhajati. Ni kraja, ki bi bil tako primeren za to, kot št. Ilj. Znano je, da je bil Maribor na pariški konferenci prisojen Jugoslaviji radi tega, ker se je z narodopisne karte videlo, da je severna okolica mesta vsa slovenska. Če bi bilo tu vse pomnoženo, ne bi bil Maribor nikoli naš. Svoji okolici se ima Maribor zahvaliti, da je jugoslovanski, osobito pa obmejnemu št. Ilju, kjer so bili narodni boji najhujši. Torej bomo šli 5. oktobra na rožnensko nedeljo v št. Ilj iz hvaležnosti, da so se severni narodni bori tako vztrajno borili za obmejni Maribor. Ta dan se vrši v št. Ilju pomembna slavnost. Blagoslovil se bo Orlovski dom in vršila se bo velika slavnost. V zdajšnjem, lepo prenaprejem Orlovskem domu je bila prej protestantska molilnica in telovadnica nemškega telovadnega društva Jahn. Št. Iljčani že delajo velike priprave, da zmagovalne Mariborčane dostojno sprejmejo in jim bratske urice v št. Ilju kolikor mogoče osladijo. Vabljeni so na zgodovinsko slavnost seveda tudi vsi sosedje.

Š Požar v Levcu pri Celju. Dne 24. t. m. opoldan je začelo goreti pri posestniku Strenčanu v Levcu. Zgorelo je gospodarsko poslopje in en kozolec. Na lice mesta je prišlo sedem gasilskih društev, vendar je ostala osmojena tudi stanovanjska hiša.

Š Velik vlom pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. V noči od 23. na 24. t. m. so izvršili neznanzi zlikovci pri Sv. Rupertu v Slov. goricah predrzen vlom, kakor ga v tamošnjem kraju že dolgo ne pomnijo. Vdrli so v dobro opremljeno trgovino g. Janeza Lorberja na ta način, da so z močno žrdjo iztrgali železne brede na oknu skladišča. Manufakturno blago so maledane do zadnjega ostanka izropali. Drugo jutro je našel trgovec na svoje razumljivo začudenje povsem opustošeno skladišče. Škodo cenijo na 200.000 dinarjev. Ker bodo uzmoviči skoro gotovo poizkusili ukradeni blago vnovčiti, bi bila pozornost okoliškega prebivalstva res na mestu.

Š Nesreče. Škramljec Matija, 29 let star, zaposlen pri Aleksandru Zrimski v Sebeborc, je kopal pesek. Nenadoma se je usula nanj peščena plast in ga podsula. Škramljencu je zlomilo levo nogo in je zadobil tudi težke poškodbe na hrbtu. Prepeljali so ga v bolnico v Mursko Soboto. — Korent Anton, čevljarški vajenec v Grižah, si je pri popravilu pluga težko poškodoval levo oko. Oddan je bil v bolnico v Ljubljani. — Platnički Ivan, pomožni šofer pri okrajnem zastopu v Ptujju si je zlomil več reber, ker se mu je avto prevrnil. Prepeljali so ga v bolnico v Ptujju.

Š Roparski napad. Na cesti med Sv. Lenartom in Sv. Trojico je napadel neznan ropar 37 letnega Vincenca Kinkelna. Poblj ga je s kolom po glavi tako, da je takoj padel. Ko se je hotel vzdigniti, ga je toliko časa tolkel, da je obležal mož nezavesten. Ropar mu je pobral denar, uro, prstane, čevlje in obleko in ga je pustil na cesti v sami srajci. Mož je ležal nezavesten okrog 8 ur. Prepeljali so ga v bolnico v Maribor, kjer so ugotovili 6 težkih poškodb in je le čudno, da mož ni podlegel ranam.

Š Sod ga je stisnil. Pred par meseci je prevzela gostilničarka Jerica Podraž na Bregu pri Celju več sodov vina. Prosila je 44letnega čevljarja Martina Jošta, naj ji pomaga spraviti vino v klet. Jošt je hotel spraviti sod z 200 litri vsebine v klet, ne da bi počakal na varnostno vrvo. Ko je bil v sredini stopnic, se mu je zdrsnilo in sod se je zvalil preko njegovega telesa. Stisnilo mu je prsa; nesrečni mož je umrl pol ure po tem dogodku.

Š Na drž. srednji kmetijski šoli v Mariboru bodo v najkrajšem času oddana naslednja prosta mesta supletov, odnosno profesorjev: 1. za pripravo skupino (matematika, event. fizika z meteorologijo, botanika, mineralogija in geologija s pedagogijo, zoologijo), 2. za živinorejsko skupino (anatomija in fiziologija domačih živali, živinoreja, mlekarstvo, živinodržavstvo) in 3. za kulturnotemeljno skupino (risanje, zemljemerstvo, kmetijske melioracije, stavbinstvo). Eden profesorjev (morda živinorejec) bo imenovan za direktorja. Nadalje se bo namestila vsaj ena pisarniška moč (računovodja). Kmetijski strokovnjaki (agronomi in kulturtehnik) in možki zanimanci računске stroke, ki se zanimajo za katero navedenih službenih mest, naj to javijo takoj direkcijski drž. srednji kmetijski šole v Mariboru s kratkim poročilom o študijah, izpitih in dosednji praksi. Dokumentov ni treba prilagati. Prijava je obojestransko neobvezna. Gre za to, da ugotovimo, dali imamo navedene kvalificirane strokovne moči v ožji domovini ali jih naj poiščemo drugod.

Poravnajte naročnino!

Primorske novice.

o Avtomobil se je vnel 23. t. m. so bili gostje kavarne Miramar v Trstu tik pred polnočjo priče nenavadnega prizora. Na cesti med javnima vrtoma na trgu Libertà se je nenadoma vnel avtomobil. Hipoma je bil ves prednji del v ognju. V tem trenutku je priskočil, v polni prisotnosti duha, šofer z neko odejo, jo vrgel na goreči del avtomobila in na ta način ndušil ogenj. Avtomobil je ostal precej poškodovan.

Ljubljanske novice.

fj Vprašanje premestitve orožniške šole. P.-P. vlada je bila odredila, da se orožniška šola premesti iz Fužin v Ljubljano. Namen je bil osredotočiti v Ljubljani »zanemljivo« orožništvo za čas nasilnih volitev, ki jih je P.-P. režim zamišljal. V interesu prebivalstva je, da se ta sklep sedaj razveljavi. Najprej ne more g. minister za socialno politiko dovoliti, da se v Ljubljani zasede 10 nameranih stanovanj za to šolo, ko le-ta čisto lahko ostane na Fužinah, ker teh 10 stanovanj ima 10 kuhinj, 10 kopalnic, 10 malih skladovnic za jelo, 10 predsob in 10 stranišč, kar bi vse razun 1 kuhinje, 1 kopalnice in 1 magacina ostalo prazno. V vojašnici sv. Petra in na Gradu so velike dvorane, v katerih se obitelji mučijo brez kuhinje in skladišč. Orožniki-vojniki se lahko vselijo v vojašnice ali na Grad, civilni ljudje pa v stanovanja, ki so v to svrhu urejena. G. minister za prosveto pa lahko presodi, ali se more šola za orožnike iz pedagoških razlogov naseliti v mesto z zabavišči, kinu in nočnimi kavarnami ter lahkomišelnim žensvom. G. minister za narodno zdravje naj pomisli, ali se sme 50 mladeničev nabaviti v mali prostor s 30—40 kvadratnih metrov. Končno pa g. minister za finance ne more dovoliti, da se državni denar razmeče na tako lahkomišljen način, kakor se namerava v tem slučaju. Ker v hiši, kamor se misli orožniška šola namestiti, ni dovolj velike sobe za učilnico, hočejo izvršiti pregradbo, in ker so sobe parketirane, zahteva gospodar, da se mu v slučaju izselitve komande vrnejo stanovanja v prejšnjem stanju, torej utegne država imeti dvakrat velike stroške, vrh tega pa se po novem stanovanjskem zakonu more zgoditi, da bo gospodar lahko poljubno odpovedal. Vrh tega je stanarina itak višja nego na Fužinah. Na Fužinah obstoji šola že 5 let, država je za popravilo zgradbe potrošila že velike vsote, zato naj šola ostane še zaenkrat tam. Če pa bi se premestitev pokazala enkrat kot potrebna, naj se del vojašnice sv. Petra ali Grad preuredi za šolo ali pa za orožništvo sploh sezida novo poslopje in šele potem šola premesti. Nikakor pa ne gre osvojiti si nezrele predloge ljudi, katerim manjka zdravega kriterija, na škodo državne blaginje in ljubljanskega prebivalstva.

Ij Rezervni oficirji iz teritorija Drav. div. oblasti so vabljani na sestanek dne 4. oktobra ob 20. uri v salonu restavracije pri »Lovu«, da slišijo poročilo dne 5. sept. t. l. izvoljenega pripravljalnega odbora. Zeleti je tudi obilne udeležbe od strani rez. častnikov izven Ljubljane. Pripravljeni odbor.

Ij Zadruga krojačev, krojačev in sorodnih obrtov v Ljubljani opozarja svoje zadrugarke, da se vrši vpisovanje vajencev in vajenk v obrtno-nadaljevalno šolo v nedeljo, dne 28. t. m. od 9. do 11. ure za vajence v šoli na Prulah, za vajenke pa v šoli pri sv. Jakobu.

Ij Komercialni tečaji na trgovski akademiji v Ljubljani se odprejo zopet s 1. oktobrom 1924. Poučevalo se bo: knjigovodstvo, trgovska korespondenca, trgovinstvo, narodna ekonomija, trgovsko, obrtno in menično pravo, angleščina in nemška stenografija in sicer v večernih urah od 18. do 20. Ukovina znaša od ure 5 Din. Tečaji trajajo šest mesecev. — Vpisovanje se vrši dne 29. in 30. septembra od 18. do pol 19. na Državni dvorazredni trgovski šoli na Kongresnem trgu št. 2, I. nadst.

Ij Abiturijentski tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani. Vpisovanje v ta tečaj se vrši dnevno ob uradnih urah v poslopiju tehniške srednje šole, Aškerčeva ul. 9, II. nadst. — Predavanja se prično 3. oktobra ob 8. jutraj.

Ij Nabavljalna Zadruga državnih namestencev v Ljubljani je prejela od prijateljev, ki ne žele biti imenovani kot darilo znesek Din 300.— (tristo dinarjev), za kar se tem potom najlepše zahvaljuje — Upravni odbor.

Ij Nepredvidna vožnja. Ko je peljal posestnik Ivan Zrnc iz Stranske vasi z dvovprežnim vozom, naloženim s krompirjem čez tir električne cestne železnice pri poslopiju finančne delegacije na Krekovem trgu, je trčil v njegov voz električni tramvaj, ki je pripeljal po Poljski cesti. K sreči je voznik tramvaja z vso silo voz zavrl in previdno vozil, tako da se ni pripetila večja nesreča. Zadeva se bo pojasnila pred sodiščem.

Ij Slaščice in kino. Kakor smo že poročali, je izročila pred nekaj dnevi trafikantinja Frančiška Šmonova na Zaloški cesti 16 letnemu Alojziju Ferčniku knjižico za dobavo tobaknih izdelkov in pa 748 Din denarja, da ji prinese iz tobakne tovarne tobak. Dečka pa je premotil denar in fant je neznan kam izginil. Včeraj popoldne pa je prišla policija fanta na Marijinem trgu in ga aretirala. Fant je priznal in se je izpovedal, da so ga premotile razne slaščice in pa kino predstave.

Ij Tatvine po stanovanjih so se začele v zadnjem času zopet jako sumljivo množiti, kar znači, da se je sestala in združila zopet kakšna nevarna družba vlomilcev in tatov. Tako je bilo ukradeno v Krakovski ulici št. 17 rodbini Zadnikarjevi v času, ko so sedeli domači za hišo na vrtu, par čevljev, nekaj perila in drugih predmetov v vrednosti okrog 800 Din.

Ij Žepar na kolodvoru. Na glavnem kolodvoru je ukradel neznan žepar pred osebno blagajno lesnemu trgovcu Francetu Fabjanu iz Celja okoli pol 8. ure zvečer med kupovanjem voznega listika črno usnjato listnico, v kateri je imel 415 Din in pa potno legitimacijo.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih 24 ovadb, in sicer: radi tatvine 3, radi kaljenja nočnega miru 2, radi prestopka cestno policijske reda 13, radi prestopka policijske ure 4 in radi nedostojnega vedenja 2. — Aretirali so tri osebe, in sicer radi postopanja, poneverbe in tatvine.

Prosveta.

pr Koncert pianista Borovskega se vrši šele v petek dne 3. oktobra in ne danes, ker je umetnik še na koncertih v Berlinu. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

pr Ramovšč Franc: Historična gramatika slovenskega jezika. (II. Konzonantizem.) V Ljubljani 1924. Natisnila in založila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. 335 strani velike osmerke. Cena Din 260. — Od tujih znanstvenikov že davno zahtevana in od domačih znanstvenikov in rodoljubov željeno pričakovana zgodovinska slovnica slovenskega jezika je pravkar začela izhajati. Nje pisec, redni profesor na vseučilišču v Ljubljani, je v znanstvenem svetu znan in splošno priznan strokovnjak. V tem prvem zvezku prinaša zgodovino slovenskih konzonantov v knjižni slovenščini in naših narečjih, kakor se nam kaže v pisanih in tiskanih spomenikih našega jezika od leta 1000 pa do danes. V knjigi je razloženih okroglo 2500 slovenskih besed, krajevnih in osebnih imen; alfabetično urejeni registri dajejo možnost, da vsakdo te razlage takoj najde. — Celotna slovnica je preračunana na sedem knjig; že ta prvi zvezek je dokaz, da bo delo ne samo singularen pojav na polju slovenske znanosti, ampak tudi velikanskega pomena za slovensko jezikoslovje sploh. Cena prvega zvezka je v primeri z enakimi publikacijami v drugih jezikih nizka.

Turistika in sport.

Nabava zimskosportnega materiala. Da omogoči svojim članom preskrbo cenenege in dobrega smučkega materiala, namerava JZSS skupno nabaviti potrebne predmete. Pozivajo se vsi člani, ki žele kupiti smuči in ostale potrebščine, da sporoče pismeno Savezu, katere predmete žele nabaviti. Ako bo mogoče izvesti skupno nabavo, bo sklical Savez sestanek vseh interesentov, kjer se bodo dogovorile podrobnosti. Prijavitelj se je najkasneje do 5. oktobra t. l. Naslov: JZSS t. Gorec, Ljubljana.

Avtomobilski klub Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev priredi dne 5. oktobra t. l. ob 14 (ob 2 popoldne) drugo jesensko avtomobilsko dirko na svojem dirkališču na »Banjici«. Spored: 1. Skupina: lahki motocikli do 550 cm³. 2. Skupina: težki motocikli preko 550 cm³. 3. Skupina: damska dirka malih vozov do 1000 cm³. 4. Skupina: avtomobili do 1500 cm³. a) potniški vozovi; b) sportni vozovi. 5. Skupina: avtomobili od 1500 cm³ do 2500 cm³. a) potniški vozovi; b) sportni vozovi. 6. Skupina: dirka klubovih članov (vozači so lastniki vozil). 7. Skupina: splošna dirka potniških vozov, brez ozira na cilindrično vsebino. — Prijave se sprejemajo do 1. oktobra 1924. Prijavnina do 1. oktobra znaša za motocikle Din 50, za avtomobile Din 100, od vsakega litra cilindrske vsebine. — Po prvem oktobru se plača dvojna pristojbina. — Med dirko konkurenca (concours d'élégance) najlepših prijavljenih zaprtih in odprtih vozil, prijavnina za konkurenco znaša Din 100. — Posebni dirke dobijo z vstopnico glasovnico z spiskom prijavljenih vozil.

Nogometne tekme 28. t. m. V nedeljo dne 28. t. m. se vrše na prostoru Ilirije zopet nekatere važne prvenstvene tekme. Iz I. razreda igrata ob pol 15. uri Maribor in Hermes, ob 16.15 Ilirija in Jadran. Rezervi Ilirije in Jadrana igrata ob 10.30 popoldne; iz II. razreda igrata ob 9. uri Korotan (Kranj) in Svoboda. — Hermes zadene v Mariboru, mariborskemu prvaku in večkratnemu finalistu slovenskega prvenstva, dobro moštvo, ki goji soliden kombinacijski nogomet in beleži letos mnogo lepih uspehov. Ako bosta obe moštvi v formi, se lahko z gotovostjo pričakuje lepe in zanimive igre, rezultat je v tem slučaju negotov. — Mnogo težje stališče ima Jadran proti Iliriji. Vendar je znal Jadran boš proti Iliriji vedno strniti vse sile in vso borbenost svojega agilnega moštva. Zadnja prvenstvena tekma Ilirija-Jadran je končala neodločno 3:3. Ilirija je podala pretečeno nedeljo proti Rapidu izvrstno igro in ako ji bo znala proti Jadranu ponoviti, bo pač zopet dosegla sigurno zmago in poskrbljeno bo obenem za glavni užitek publike. — V dopoldanskih tekmah merijo svoje moči mlajše, talentirane moči. Korotan ima proti Svobodi ugodne šanse in utegne doseči prvo zmago na ljubljanskem terenu.

Zanimivosti.

KONEC VELIKEGA PUSTOLOVCA.

Včerak se čuje mnenje, da je rod velikih pustolovcev v današnjem času izumrl. Toda to velja samo v gotovi meri, kajti pustolovci gotovo niso izumrli, manjka samo prilik, ki bi pospeševale njih delo. Pri današnjih modernih, dobro urejenih policijskih razmerah pustolovec ne pride daleč. Toda če vsled revolucije ali vojske v kaki državi nastanejo neredi in policija in sodišča ne delujejo več v redu, se naenkrat pojavi cela vrsta pustolovcev.

Marsikateri med njimi pride lahko tako visoko, kot veliki zgodovinski pustolovci za časa renesanse v Italiji ali pa v 15. in 16. stoletju v Franciji in Nemčiji. Rusija in predvsem Sibirija jim je v začetku boljševizma bila izredno plodono polje.

Tak pustolovec je bil neki bivši oficir carske armade, baron Ungern-Sternberg, ki je izhajal, kot je sam trdil, iz velike baltske plemenitaške rodbine, katere ima to ime. V sredi med Kitajci in boljševiki je organiziral tako močne čete, da se je branil proti enim kot proti drugim. Kitajske čete je pobil v krvavi bitki in pogumno udril s petdesetimi kozaki v samostan živega Budhe, kamor je vsakomur dostop pod smrtno kaznijo prepovedal. Odvedel je seboj iz Urge cerkvenega dostojanstvenika, ki so ga držali Kitajci v ujetništvu. Nadel si je ime generala in mongolskega princa. Mongolci so ga nazivali Kana, boga vojne. Ko je premagal Kitajce, se je spravil na rdečo armado in udril v Transbajkalijo. Toda nekateri njegovih častnikov so ga izdali boljševikom, ki so ga ujeli in ustrelili. Tako je žalostno končal mongolski »prince« in njegove države je bilo konec.

Pred kratkim je izšla knjiga, ki jasno razsvetljuje to silno zanimivo osebnost. Naslov tej čudni knjigi je: »Živali, ljudje in bogovi«. Napisal jo je g. Ferdinand Ossendowski, bivši tehnični svetovalec grofa Witteja, sedaj profesor na vojni šoli v Varšavi.

Ossendowski, ki se je bil v Sibiriji za časa izbruha boljševiške revolucije, je bil eden glavnih sotrudnikov admiralu Kolčaku. Ko se je vlada slednjega zrušila, je Ossendowski zbežal, ker bi ga bili boljševiki brez odloga ustrelili, in umaknil se je v divje gozdove ob Jeniseju. Tam je nekaj časa živel kot lovec in se skrbno umikal vsem človeškim bivališčem. Slednjič se je priklonil mali skupini ruskih oficirjev, ki so kot on skušali ubežati boljševikom. Hoteli so priti do Tibeta preko velikih puščav srednje Azije. Toda tolpa kitajskih banditov, strašni konguzi, so jih prisilili, da so se morali vrniti. Po dolgem in težavnem potovanju so prišli v Urgo, mongolsko glavno mesto, med tem ko je tam vladal baron Ungern-Sternberg.

Silno zanimivo se čitajo ti dogodki gosp. Ossendowskega, ki je ob enem znanstvenik, inženjer in profesor.

O baronu pravi sledeče:

— Imel je malo glavo, a široka pleča, svetle razmršene lase in kratko postrizene brke. Obraz njegov je bil shujšan, čelo visoko in naprej stoječe, oči kot iz jekla, ki so gledale rezko in divje kot zverina iz dna svojega brloga.

Ungern je pripovedoval Ossendowskemu, da je njegova rodbina mešanica Nemcev, Mažarov in Atilovih Hunov. Če se je imenoval za mongolskega princa, se je samo vrnil k svojim davnim prednikom. Bil je najprej mornariški oficir, potem je vstopil k transbajkalskim kozakom in za časa rusko-japonske vojne je prestopil k budhizmu, kot je bil to storil njegov oče. Njegova vera pa je bila precej čudna mešanica raznih filozofskih, verskih in političnih naziranj: Bergson, Sattya-Muni, Dante, Leonardo da Vinci, Goethe in Dostojevski so mu rojili po glavi.

— Gre za to, je dejal, da se zlo prežene z sveta. Zato je sveta vojska boj proti boljševikom, ki so odposlanci Satana.

Bil je pogumen in zelo energičen, precej inteligenten, a brez vsakega ravnotežja. Bil je dober poveljnik in organizator, pri njegovih četah je vladala vzorna disciplina in red. V Urgi je postavil brezlično brzojavno postajo in bil o vsem dobro poučen.

Prepričan je bil, da ga čaka nasilna smrt. Več ljudi mu je prorokovalo, da bo živel samo še 130 dni, a tega se ni ustrašil. Mesto da bi se umikal svoji usodi, se ji je pogumno in hladnokrvno zoperstavil — in padel, med tem ko je g. Ossendowski odpotoval naprej, prišel pri Khailarju do transsibirske železnice in se po dolgem potovanju vrnil v svojo domovino.

Po svetu.

— Božična vojna. O priliki jubileja Franklinovega zavoda v Philadelphiji je imel ameriški general George Squille predavanje o bodoči vojni ter je izjavil, da bodo strupeni plini popolnoma onemogočili radio. Potrebne da bodo najmanjše vojne sile, da se v par dneh uniči cele narode.

— Bogata dedščina. Na Angleškem je umrl že davno lord Nelson in je zapustil 11 milijonov funtov šterlingov. Oblosti dolgo niso moge najti pravega dediča. Sedaj pa se je oglasil dedič, ki je bil doslej vratar v mestecu Osterode na Pruskem. Srečni dedič je že odpotoval v Anglijo.

Izpred sodišča.

Hudobna poškodba. Nizkotno maščevanje. Višji stražnik Gregor Rogelj je ovadil Vinka Režeka, oženjenega tapetnika iz Ljubljane, Velika dolnarska ulica, da je dne 18. julija letos pred »Jugoslavansko tiskarno strgal z deske zadnjo številko lista »Slovenec« in jo raztrgal. Obtoženec, ki se obravnave ni udeležil, se je zagovarjal, da je bil razburjen in jezen, češ da list nemarno piše. Ker se ni ugotovila nobena znatna škoda, je bil obsojen Režek samo radi hudobne poškodbe tuje lastnine po § 468 na 24 ur zapora. — Zabičil pa mu je sodnik, da se bo v bodoče postopalo proti vsem, ki trgajo javno izložene liste, bodisi te ali one tiskarne, z vso strogostjo, ker je ta način maščevanja ali izražanja politične pripadnosti skrajno nizkoten in podel.

Iz sobe »špetirov«. »No kaj pa pravite vi?« — »Ja, gospod sodnik, udarila sem ga, res sem ga.« — »Kateriga ste udarila?« — »Starega Miheliča.« — »Pa s čim ste ga udarila in kam?« »Jezna sem bila,« gospod, »mi se večkrat prepiramo. Takrat smo prišli zopet navskriž radi nekega zamašenega kanala in pa zaradi vožnje po naši parceli. Imela sem ravno burkijo v roki, pa sem ga z burkijami. Merila nisem, kamor je padlo, je padlo, pa sem ga zadela na roko.« — »On pravi, da ste mu zlomili prst.« — Ne gospod, to ni mogoče!« — Nato je preiskal sodni zdravnik dr. Travnar poškodovanca in je ugotovil »odebeljenje leve podlehnice nad zapestjem in pa kostolom« Poškodba, sama na sebi težka, je motila poškodovanca pri delu več kot 20, pa menj kot 30 dni. Na podlagi tega izreka je odredil sodnik, da se odstopijo spisi državnemu pravdniku, ker je podan sum težke telesne poškodbe. In s tem so bili, kot se je videlo, vsi zadovoljni. Sodnik, ker se je odkrižal kar naenkrat na lep način vseh šest hudih lžancev in lžank, tožnika, ker sta uverjena, da bo državno pravdnistvo njihove nasprotnike še hujše prijelo in pridejo pred zeleno mizo, obtoženci pa, ker se je cela stvar zopet na lep način in pošteno zavlekla.

No, kaj pa imate Vi s svojimi najemniki, g. Verhove? Ali ste mu res rekli, ko je prišel, da se pogodita radi prostora in najemnine »Marš ven?« »Ne gospod, on se laže. Do pol desetih je vplil v veži, pa sem ga opozoril, da gremo spat. Sunil me je, da sem padel, pretresel sem si glavo in od tistega časa sem gluh. Če ne bi vi, g. sodnik, na glas govorili, pa bi vas še ne slišal. Imam zdravnika dr. Hoeglerja, saj mi je spričevalo naredil. Ležal sem 3 dni. Lahko bi bil pa ležal šest tednov, pa nisem hotel. Na podlagi zdravniškega spričevala in pričevanja je bil obsojen hudi najemnik na 100 Din globe ali pa bo sedel dva dni, če ne plača.

Orlovski vestnik.

Akademija slovenje bistriškega Orla. Orel v Slov. Bistrici priredi v nedeljo, 28. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani okrajne hranilnice telovadno akademijo z mikavnim sporedom. Vsi prijatelji Orlovstva iskreno vabljani. Bog živiti!

Dvorska srenja ima v nedeljo 28. t. m. ob 8. uri popoldne občni zbor v Ljudskem domu. Na občni zbor pridejo vsi odborniki podrejenih odsekov. — Začetek točno ob 8. uri, ker se ob 9. uri vrši tamkaj občni zbor O. P.

Naznanila.

Podružnica udruženja vojnih invalidov v Zireh pozivlja vse svoje člane in članice, da se polnoštevilno udeležijo manifestacijskega shoda, ki se vrši v nedeljo dne 28. t. m. 1924 v občinski pisarni v Zireh. — Odbor.

Poizvedovanja.

Dotični poštni uslužbenec, ki si je v avgustu izposodil dežnik pri hišniku ceste na Gorenjski železnici št. 4, se poziva, da ga takoj prinese nazaj, ker drugače se bo naznanil policiji.

Dotična oseba, ki je pozabila pred par dnevi zavitek z različnim blagom pri peku Fr. Moletu, naj pride ponj.

Našla se je na ulici šolska knjižga »Livi« ab urbe condita. Kdor jo je izgubil, jo dobi na Bleiweisovi cesti št. 21, visoko pritišlje.

Pozabljena je bila v nedeljo 21. t. m. zvečer v kolodvorskem parku v Celju med 23. in 24. uro na klopi rujava denarnica s precejšnjo gotovino in zlatino. Pošteni najditelj naj jo odda proti visoki nagradi na policijskem ravnanstvu v Celju. Izgubljene stvari so drag spomin. 5836

Poslano.*

Gosp. Juliana Klobčar, sop. žel. uradnika, je bila 9. avgusta t. l. zasačena pod streho, v katero se je neopravičeno vtihotapila. Pri tej priliki jo je ugriznil moj pes, kot dobri čuvaj. Klobčar je izrabila priliko in me sod. tožila ter pri obravnavi zahtevala 5000 K bolečin-skih stroškov. Jaz sem dokazal, da nima v mojem stanovanju nikakih pravice, za kar sem bil tudi oproščen. — Govorica Jul. Klobčar, da sem bil v tej zadevi obsojen ne odgovarja resnici.

Ljubljana, 24. septembra 1924.

Ivan Grile, sprevodnik drž. žel.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo te, kolikor določa zakon.

Gospodarstvo.

F. Zaren:

Nova carinska tarifa.

Uvodni članek v včerajšnji številki Jugo-slovenskega Lloydja pod tem naslovom pomeni ponoven obupen klic naše industrije in obrti po zaščiti pred inozemsko konkurenco. Članek daje izraza nevolji naših gospodarskih krogov, da se kljub številnim intervencijam skoraj vseh naših gospodarskih organizacij tako dolgo ne uvede v veljavo nova carinska tarifa. Nadalje poudarja, da bi se morala ista uvesti haš sedaj na jesen, pred zimo, za časa živahne uvozne sezone, ko se krijejo različne potrebe in se sklepajo največji zaključki za uvoz. Vsak dan zavlačevanja pomeni ogromno izgubo ne samo za državo, temveč še večjo za našo industrijo in obrt. Ako se ne uveljavi čimprej zaščitna carina, o kateri dosedaj pri nas ni bilo niti govora, mora propasti še to malo industrije in obrti, ki se bori z neverjetno živavostjo pred poginom. Za slučaj, da se to ne mara ali pa ne more storiti, potem da je treba moško povedati, da naj gre vse k vrugu, ker da nismo vredni, da smo sami svoji gospodarji, ako v istini nismo v stanju, da se ubranimo v lastni deželi od tujega gospodarskega navala.

Kakor je nedvomna resnica, da je nujno potrebna zaščita večine naših produkcijskih panog in da mora stopiti v veljavo ta zaščita nemudoma, ker pozimi ne bo imela več za to uvozno sezono nobenega efekta in koristi, tako je na drugi strani po našem prepričanju v danih okoliščinah nemogoče in neoportuno, da se to zgodi potem uvedbe naše nove carinske tarife, kakor je bila izdelana v generalni deklaraciji carin in ki je tudi že služila za podlago trgovsko-političnih pogajanj z Italijo.

Kajti po vseh informacijah se naš projekt carinske tarife, ki bi se imel čimprej uvesti, pravzaprav ne more imenovati nova carinska tarifa, ker predstavlja le površno redakcijo dosedanje carinske tarife, ki bazira na srbskem carinskem zakonu iz leta 1904. To je tudi vzrok, da je popolnoma zastarela, da je prirojena po večini še primitivnim gospodarskim razmeram predvojne Srbije, da pa nikakor ne odgovarja sedanjemu položaju gospodarstva v naši državi. Z izjemo gotovih postavk VI., IX., X., XI., XIV. in XV. dela te stare carinske tarife je ostalo bistveno vse pri starem. Redakcija se nanaša le na majhen del postavk, ki so bile deloma razbite v več novih, deloma so bile gotove postavke bolj razčlenjene in specifičirane, nekaj postavk pa, ki veljajo za sorodne vrste blaga in so bile dosedaj razmetane, so bile pa združene. Že iz tega se vidi, da je bilo izvršeno to delo med štirimi stenami, brez sodelovanja širših interesiranih krogov in da so prišle na svoj račun samo one branše, katerih zastopniki so si znali pridobiti primeren vpliv pri redakcijskem komiteju. Kakor se sliši, gre tu predvsem za industrijo usnja, papirja, stekla, pločevin, za železno in elektrotehnično industrijo. Upoštevali so se samo interesi nekaterih industrij in to večkrat v pretirani meri, dočim so ostale druge panoge praznih rok. Izgleda tudi, da so se vse premalo upoštevale potrebe konzumentov in naših poljedelskih krogov.

Tehnična stran nove tarife ostaja prejkolišje pomanjkljiva. V množičnih slučajih so zaščitene različne vrste blaga, ki reprezentirajo najrazličnejše vrednosti, z enako carinsko postavko, pri sicer enakih uvoznih pogojih za dotične vrste blaga. N. pr. obstojata

za vse vrste klobučevin, katerih vrednost varira od 30 Din do 300 Din, samo dve postavki.

Sliki se tudi, da so bili pri sestavi naše nove carinske tarife, ki bi morala zasledovati v prvi vrsti zaščito naše domače, predvsem industrijske in obrtne produkcije, merodajni v veliki meri fiskalni razlogi. Uvaja se namreč carina na nekatere surovine in polsurovine, ki se ne producirajo doma, carina na potrebščine in stroje za različne vrste industrij, ki jih ne izdelujemo doma in jih tudi še ne bomo v doglednem času. Nadalje so po nepotrebnem zaščiteni nekateri polizdelki, ki se producirajo na domačem trgu v minimalnem obsegu in ki v doglednem času ne bodo zadostovali za domače potrebe.

Z ozirom na to mislimo, da je imel naš poljedelski minister gosp. dr. Kulovec gotovo tehtne razloge, da se je upravljal uvedbi nove carinske tarife naredbenim potom in da je zahteval, da se ista predloži parlamentu, kjer bi se predelala in prirojavila potrebam našega celega gospodarskega organizma. To je po našem mnenju toliko bolj potrebno, ker bo služila naša sedanja carinska tarifa za podlago trgovskim pogodbam z vsemi sosednjimi državami in ki bo ostala v veljavi nedvomno za dobo par desetletij. Radi tega mora biti verna slika odnosa vseh naših ekonomskih faktorjev med seboj. Stalna škoda, ki bi nastala za celokupno naše gospodarstvo vsled uveljavljanja te naše carinske tarife, bi bila neprimerno večja kot jo pa trpi trenutno naša produkcija, ki je momentano podvržena prevleiki inozemski konkurenci.

Ta slučaj naj bo svarilen zgled za vbodoče in naj si nikoli več ne uzurpirajo peščica ljudi pravico, odločevati o stvareh, ki jih v tako ozkem krogu ni mogoče pravilno rešiti, in ki se tičejo življenjskih interesov širokih slojev. Ako spada kako vprašanje pred parlament, potem je to gotovo vprašanje carinske tarife, ki ni za naše gospodarsko življenje nič manjše važnosti, kot je za naše politično življenje ustavno. In ako ima poprejšna vlada na vesti ljubosumno skrivanje projekta pred različnimi gospodarskimi korporacijami, ki zastopajo koristi različnih plasti naroda in pred parlamentom, potem sedanja vlada ne sme napraviti druge napake, da uvede novi projekt carinske tarife naredbenim potom v veljavo.

Vsekakor pa upravičeno pričakuje od vlade naša industrija in obrt, da jo nemudoma, vsaj začasno, na kak drugi način zavaruje pred inozemsko konkurenco. Dokler ne bo nova carinska tarifa predebatirana in predelana v parlamentu, kakor je to običaj v drugih državah, n. pr. nedavno v Avstriji, bi se to dalo doseči najhitreje z uvedbo diferenciranega aglja. Tako prehodno zaščito svoje industrijske produkcije ima v veljavi Češka, Mažarska, v resnici pa tudi Italija in Francija. Aggio naj bi se uvedel v različni višini za posamezne grupe izdelkov, kakor je pač potreba njihove zaščite. Upoštevati je pa treba, da pri sedanjem čakanju ne sme več dolgo ostati, ker je pomoč nujna.

g Zvišanje glavnice. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo ljudski tiskarni d. d. v Mariboru zvišanje glavnice od 250.000 na 628.000 Din.

g Transakcija pri Kranjski industrijski družbi. Graška »Tagespost« javlja, da se pripravljajo pri Kranjski industrijski družbi transakcije, katerim se protivi del delničar-

jev. Delniški kapital je razdeljen na 90.000 delnic, katerih večina je svojevčasno prešla od tvrdke Noot v roke nekake italijanske konzorcija. Italijanska skupina namerava prevzeti škedenjsko plavžo, katerih gradbeni stroški so znašali 14 milijonov zlatih kron, in jih priključiti ital. železarnam. Ravnotako namerava italijanska skupina prevzeti jeseniške obrate. V Ljubljani se je stvorila skupina delničarjev proti tej nameri. Opozicijo, kateri predsedujeta Karel in Friderik Born, pa da podpira jugoslovanska vlada.

g Nova industrija. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo osnovanje delniške družbe »Ljudovit Marx, tovarna lakov, d. d. v Domžalah«. Osnovna glavnica znaša 4 milijone dinarjev.

g Odprava konkurre. Konkurz o imovini javne trgovske družbe »Svetla« v Ljubljani je končan.

g Likvidacije. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Črnučah, r. z. z. o. z. in Živnorojska zadruga v Sori, r. z. z. o. z., sta prešli v likvidacijo.

g Letošnja produkcija bombaža. Oficijelna statistika ceni vrednost letošnje produkcije bombaža na 12.75 milijonov dinarjev. Kvaliteta letošnjega pridelka je sicer radi silne vročine v južnih krajih slabša kakor lani, zato pa je količina letošnjega pridelka na nekaterih krajih za 20 odstotkov večja kakor lani. Skupno cenijo produkcijo bombaža v celi naši državi na 1.200.000 kg.

g Opustitev Hiljalke drž. Hipotekarne banke. Kakor poročajo iz Beograda, je državna Hipotekarna banka opustila svojo podružnico v Zaječaru. Posle ukinjene podružnice prevzame podružnica državne Hipotekarne banke v Nišu.

g Sarajevski živinski sejem. Bosanski listi poročajo, da se je sarajevski sejem, ki se je vršil 21., 22. in 23. t. m., zaključil neugodno, ker je bilo premalo kupcev tako domačih kakor inozemskih.

g Gibanje carinske arije. V naslednjem podajamo pregled gibanja carinske arije od 1. 1919. sem. Od 1. januarja 1919 do 30. aprila 1920 40 odstot., od 1. maja 1920 do 15. julija 1921 100 odstot., od 16. julija 1921 do 9. novembra 1921 300 odstot., od 10. novembra 1921 do 9. decembra 1921 400 odstot., od 10. decembra 1921 do 14. julija 1922 500 odstot., od 15. julija 1922 do 14. januarja 1923 600 odstot., od 15. januarja 1923 do 31. avgusta 1924 800 odstot. in od 1. septembra dalje 900 odstotkov.

g Razdelitev rezervnih fondov starih avstrijskih penzijskih institutov. Pred kratkim so se začela pogajanja na Dunaju med zastopniki nasledstvenih držav o razdelitvi nabranih rezerv pri socialnih in državnih zavarovalnih in penzijskih institutih na podlagi člena 275 mirovne pogodbe v St. Germainu. Tudi naša država je menda zastopana pri teh pogajanjih.

g Obnova Allgemeine Depositenbank na Dunaju. Pogajanja vodstva Allgemeine Depositenbank z nekim angleškim konzorcijem v svrhu rekonstrukcije banke zelo povoljno napredujejo in je v glavnih vprašanjih že dosežen sporazum. Samo v nekaterih stranskih vprašanjih so se pojavile težkoče, ker si želi angleški konzorcij zagotoviti glavni vpliv na vodstvo banke.

g Avstrijska produkcija železa. V drugem četrtletju t. l. je Avstrija producirala 39 tisoč ton sirovega železa napram 108 tisoč tonam v prvem četrtletju l. 1924.

g Sindikat železne industrije v Poljski. V kratkem se bo ustanovil sindikat železne in-

dustrije. Vsa merodajna podjetja so že javila svoj pristop v sindikat.

g Znižanje cen premogu v Nemčiji. Kakor javljajo berlinski listi, bodo nemški premogovniki v Porurju znižali z 26. septembrom cene svojemu premogu za 12—15 odstotkov.

Borze.

25. septembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.1295—3.1595 (3.1235 do 3.1535), London 318.45—321.45 (316), New York 71—72 (70.55—71.55), Pariz 3.7675 do 3.8175 (3.7370—3.7870), Praga 2.1275—2.1575 (2.1110—2.11410), Dunaj 0.1001—0.1021 (0.10 do 0.1020), Curih 13.5750—13.6750 (13.48 do 13.58), efekt. dol. 70—71 (70—71).

Curih. Belgrad 7.35 (7.35), Pešta 0.0068 (0.0068), Berlin 1.25 (1.2550), Italija 23.10 (23.10), London 23.52 (23.50), New York 526.25 (526.50), Pariz 27.75 (27.75), Praga 15.75 (15.75), Dunaj 0.007540 (0.007425), Bukarešt 2.6750 (2.65).

Dunaj. Devize: Belgrad 990—994, Kodanjski 12.180—12.120, London 317.500—318.500, Milan 3114—3126, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3757—3373, Varšava 13.550—13.650. — Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 315.700—317.300, francoski frank 3735—3165, lira 3100—3122, dinar 986—992, češkoslovaška krona 2112—2128.

Praga. Devize: Lira 148.875, Zagreb 47.55, Pariz 179.50, London 151.425, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 2 in pol odstot. drž. renta za vojno škodo 114—117, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—240, Merkantilna banka, Koševje 113—130, Prva hrvaška štedionica 916 do 919, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 148—150, Zadruga papirnice Vevče 124 (blago).

Zagreb. Hrv. Eskomptna banka, Zagreb 109.50—110, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 56.50—58, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 112—118, Jugoslovanska banka, Zagreb 105, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 222—235, Prva hrvaška štedionica 915, Slavenska banka, Zagreb 95, Dioniško društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 100, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Osijek 875—900, Narodna šumska industrija, Zagreb 70, Slavonija 73 do 75, Trboveljska premokopna družba, Trbovlje 400, 7 odstot. drž. invest. posojilo 63—64, Vojna odškodnina 113.75.

Dunaj. Živnostenska banka 819.900, Alpine 348.000, Greinitz 140.000, Kranjska industrijska družba 390.000, Hrvatska eskomptna banka 103, Slavex 196.000, Slavonija 70.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami merkantilni, tesani, 5 m dolž., 16—22 cm, fco meja 2 vag., 418 do 425 (zaklju. 418); trami merkantilni, tesani, 7 m dolž., 19—24 cm, fco meja, 1 vag., 418—425 (zaklj. 418); remeljni 4—5 m, 8—10 cm, fco meja 1 vag., 804—812 (zaklj. 804); letve 3—4 m, 3—5 cm, fco meja, 2 vag., 636—640 (zaklj. 636); hrastovi plohi la, 3, 5, 6, 8, fco Ljubljana 1500; drva, suha, bukovna, 1 m dolž., fco nakladalna postaja 26; oglje vilano, fco meja 112.50. Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 370; pšenica bačka, fco bačka postaja 360; korusa bačka, fco bačka postaja 285; korusa, umetno sušena, fco slov. postaja, dobava oktober 290; oves bački, fco bačka postaja 285; suhe gobe, srednje fco Ljubljana 60—75; krompir beli, fco slov. post.,

Charles Pettit:

Zgodba o grbavcu in mandarinu

(Dalje.)

7

»In kako ste vi povzročitelj strahovitega škandalak« je vreščal Cheng-Ki-Ping. »Zares, gospod, ali se splašča, da mi pripovedujete svoja zlodejstva in morda vendar ne mislite, da jih bom odobral.«

»Vaše blagorodje, ali bi hoteli biti nekoliko potrpeljivi napram meni in poslušati moje konec? Takoj pri prvi predstavi je moje delo, še neodkrita mojstrovina ubogega in slavnega Tschin-Pe-Fouja doseglo velikanski uspeh. Bil sem ves iz sebe in v obupu sem si govoril: Kako! In niti enega človeka ni, ki bi imel okus in obenem pogum priznati svoje pravo mnenje! — Obupal sem nad človeštvom in sem sledil skupini igralcev, ki je po velikanskem uspehu v glavnem mestu priredila velikansko turnejo po celem nebeškem cesarstvu, da se še drugi načudijo in nagledajo lepote mojega znašila. Vse povsod isto vžviženje, dvorane polne, ocene kakor slavošpevi!«

»Gospod,« je razdraženo zaklical Cheng-Ki-Ping, »saj menda vendar ne mislite, da sem tako naiven in neumen, da bi verjel vaši zgodbi, ki je pa sicer tudi zelo slabo izmišljena.«

Grbavca to nikakor ni spravilo iz ravnotežja; postrani je pogledal Cheng-Ki-Pinga, nato pa je rekel:

»Saj ste vendar bili sami navzoči pri enem izmed najlepših uspehov. Kajti jaz nisem sanjal. In saj ste vendar vi, ki ste

mi oni večer, ko sem se hotel obesiti, sami priznali, da vas igra dolgočas.«

In ko je Cheng-Ki-Ping v zadregi popravljal na nosu svoja roževinasta očala, je njegov zlobni sobesednik pristavil:

»Saj se spominjate, da so to igro pripisovali slavnemu Tschin-Pe-Fouju. Prepričan sem, da ste jo, Vaše blagorodje, kakor vsi drugi književniki, le zato izvolili tako nalemjeno poslušati. Toda, bila je moja igra, prisegam na to, moje slabotno delce!«

»Da bi vas vrag vzel,« je godrnjal Cheng-Ki-Ping, »vi ste lažnivec!«

»Oprostite, gospod, sem resnico. Sicer sem pa že bil pripravljen na to, da mi bo treba dokazati, da je igra res moja. Preden sem rokopis vrnil v lonec kuhat, sem iztrgal več listov, kar prav nič ni tesnilo smisla, ki ga sploh ni bilo v drami.«

Grbavec je potegnil iz svojega rokava sveženj papirjev in je nadaljeval:

»Ti koščki so videti popolnoma novi, tega ni mogoče tajiti. Tudi se popolnoma skladajo v rokopis. Če bi se hotelo preizkusiti, kar je popolnoma lahko, me ni mogoče postaviti na laž.«

In ves miren se je nasmehnil.

Toda Cheng-Ki-Ping je vstal: vihtel je svoje roke in ječal ježno:

»Torej ste vi avtor, vi?«

»Prav jaz. In če mi dovolite vaše blagorodje, sedaj, ko ste tako duhovito spravili v nič vse klasike, jih zopet lahko dvignete v prejšnjo slavo.«

»Pri Buddhi!« se je zaklinjal Cheng-Ki-Ping, »ali mislite, da bom tako neumen, da bom priznal, da je ta prokleta igra

vaša, ne pa Tschin-Pe-Foujeva? Toda, gospod, prav nič me ne miče, da bi se osmešil. Kajti čeprav sem napadal, vendar nisem izpodbil dejstva, da je vseeno dobro, če se časte klasiki.«

»Naj pripomnim, Vaše blagorodje, da bo vse na najini strani. V vsakem slučaju bomo imeli notranje zadoščenje, da smo služili dobri stvari. Kaj ni to glavno? Pokazali bomo, kako je treba prav častiti književnost, in da ni treba svojega mnenja obračati po onem pisarjev, kakor veterico po vetru. Sicer sem pa prepričan, da nam bodo vedno hvaležni za to, česar smo jih naučili na tako kratkočasen način. Saj bi vam lahko navedel slučaje, kjer se je godilo podobno.«

»Gospod,« je rekel Cheng-Ki-Ping, »isto mogoče je, da so kje književniki, kakor vi pravite, ki se dajo voditi za nos od tepcev. Toda na Kitajskem ne! In to vam hočem dokazati: še v glavo mi ne pade, da bi predrzno delil nauke svojim tovarišem, kakor mi vi svetujete, ampak nasprotno, pokazal jim bom svojo naklonjenost in spoštovanje s tem, da vas bom dal obesiti na onole visoko drevo, katero vidite tam doli na dvorišču mojega Yomen. In, to vam lahko prisežem, obešeni boste dobro. Vrv se ne bo utrgala; kajti jaz sam bom poskrbel, da bo konopec trden.«

»Dovolite mi,« je rekel grbavec, »da pripomnim, da se mi danes prav nič ne ljubi biti obešen. Toda brez dvoma se Vaše blagorodje rado šali.«

»Gospod,« je odločno izjavil Cheng-Ki-Ping, »videli so in še bodo videli na Kitajskem mnogo čudnih reči: potrebe, popla-

ve, prestope rek; vsake vrste revolucije, skopljenec, ki bodo rodili; ženske, ki bodo pametne; teleta s tremi glavami; toda nikdar, na to vam lahko prisežem, ne bo mandarin, ki bi se odrekel svojemu dostojanstvu... Obešeni boste zares in pa trdnok!«

Cheng-Ki-Ping je dal z roko znamenje dvema skopljencema, ki sta prežala v polutemi v kotu.

V enem migu sta dvignila grbavca s pručke in ga čisto povezala.

»Vaše blagorodje, dajte me usmrtiti, če je taka vaša volja; toda dovolite mi, da razodenem skrivnost, katero sem bil zapal vam, kajti jaz sem sam književnik; in jaz spoštujem klasike. Vest mi očita, da sem delal krivico Tschin-Pe-Fouju, ker sem zlorabljal njegovo ime.«

»To me prav nič ne briga, gospod,« je dejal osorno Cheng-Ki-Ping. »Vse to boste že lahko razložili na onem svetu Tschin-Pe-Fouju samemu; tudi vam želim tam mnogo sreče.«

In obrnil se je k skopljencem:

»Nesite to spako na dvorišče in jo obešite v vrh najvišjega drevesa!«

Nato je zaničljivo pogledal na zlobnega malega puntarja.

»Kdor ima okrogel hrbet in preostro pamet, se skriva, gospod, tudi če bi bil mandarin; tudi ne hodi žaliti s svojo pohabljenostjo ljudi, zdravih na duši in na telesu.«

Ko je odvažno izgovoril te besede, se je blagorodje Cheng-Ki-Ping dostojanstveno pustil v naslanjač iz črne ebenovine. Že se je bil umiril, prijel je za čašico in srebnil požirek toplega vonjivega čaja.

dobava oktober 130; laneno seme, par. Ljubljana, pol vag., 690—690 (zaklj. 690); konopla mandžurska, bito za nito, fco Ljubljana 790 do 880; brinje hrvatsko, fco Karlovac 250; divja repica, fco slavonska postaja 255. Strošnice, sadje: Fižol ribničan, fco Ljubljana 500; fižol ribničan, b-n, fco Postojna 650; fižol prepeličar, fco Ljubljana 450; fižol prepeličar, z roko izbran, fco Ljubljana 550; fižol mandolon, fco Ljubljana 350. Mast, slanina, sir: la garant. banat. čista svinjska mast, za kg fco magazin Ljubljana 35; la soljena samo hrbtna slanina, za kg fco magazin Ljubljana 34; la prekajena slanina, fco magazin Ljubljana 36.

NOVE UČNE KNJIGE

iz zaloge Jugoslov. knjigarnice v Ljubljani:

Komatar-Dr. Capuder, Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol (izide začetek oktobra).

Bučar, Zgodovina srednjega veka za višje razrede srednjih šol, vez. Din 60.—
Kržišnik, Zemljepis za srednje šole III. del, vezano Din 28.—

Bučar, Zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih šol. Din 35.—
Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in

Slovencev za višje razrede srednjih šol. (Izide začetek oktobra.)

Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Din 32.—

Sodnik, Logaritmi. Petdecimalne logaritmične in goniometrične (trigonometrične) tabele. Din 28.—

Ing. Novak, Zemljepisni atlas kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sedem zemljevidov. Din 48.—

Ing. Kregar, Praktična perspektiva (izšla kot rokopis).

V zalogi so tudi šolske knjige za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

Pravo Schichtovo milo z znamko „JELEN“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako

s Schichtovim milom

2

samo enkrat po perilu potegneta, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

V tem-le oddelku

Mali oglasi

večja vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas stane 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.

OBJAVA!

Opozorjam p. n. občinstvo kakor tudi moje odjemalce, da RAFKO HEINRIHAR, moj nečak in bivši pisarniški uslužbenec, nima nobene pravice na moj račun sprejemati denarja, kakor tudi ne sklepati kakšne kupčije, ker sem ga že odslužil dne 4. aprila 1924 radi nepravilnega ravnanja. Toliko p. n. odjemalcem in občinstvu v ravnanje.

IVAN HEINRIHAR, lesni trgovec, Boh. Bistrica.

GOSPODIČNO

k OTROKOM, intelig., izobraženo, ki govori perfekt. nemški jezik, ima ljubezen do otrok ter je večša šivanja in bi bila opora gospodinj. isčem proti dobri plači k 3 otrokom v starosti 9, 4½ in 3 let za NOVI SAD. Ponudbe pod »Ljubezen do otrok« št. 5892 na upravo.

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovici ali celo nižji ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno. (Blizu južnega kolodvora.)

SOBICA s hrano

se odda gospodični, event. samo zajutrek. Naslov pri upravi lista pod št. 5886.

Sprejem pridno in pošteno

DEKLE z dežele

za vsa hišna opravila. Naslov v upravi pod št. 5887.

Sprejme se

čevljarški pomočnik

dobro izvežban, na tedensko plačo za popravila. Na željo tudi s hrano in stanovanjem. ANTON BRECELJ, čevljar, mojster, Gajeva ulica št. 2, Ljubljana. 5884

SPREJME se takoj več

izurjenih pletilk

pri E. Gostinčar, Šmarca pri Kamniku. — Železniška postaja HOLMEC.

Išče se primeren prostor za

DELAVNICO

kako skladišče, klet ali kak drugi večji prostor. — Ponudbe na upravištvo pod šifro: »KOLOS« 5876

Šofer

ki bi čez zimo opravljal tudi druga dela, se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo »Slovenca« pod šifro: »ŠOFER« št. 5883.

UČENKO

poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme trgovina mešanega blaga VIKTOR WEIBL, Metlika.

Strojno pletenje.

Daje se pouk v strojnem pletenju pod ugodni plačilnimi pogoji. — Ponudbe na upravo pod šifro »POUK«.

ODDAM SOBO

za 2 gospoda. Naslov pove uprava lista pod št. 5878.

Tovarnica šešira

»GLOBUS«

Valjevo

išče enega PREDELAVCA in eno PREDELAVKO za trda dela. Plača dobra in stalno mesto. — Natančnejše podatke daje FRAN DERENDA, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Iščem malo GOSTILNO

v NAJEM ali kak LOKAL za vinoč (vinsko klet). Kdor preskrbi, dobi nagrado 2000 Din. Naslov pove uprava lista pod številko 5872.

Kovine

BAKER, MED, PAKFONG, ROTGUSS, mehki SVINEC, ODPADKE kupujemo po najvišjih cenah. Po robo pošljemo. — »BUTONIA«, Zagreb, Horvaćanska cesta 29, telefon 2261. 5208

Pisarne, pozor!

Proda se večje število

PISALNIH MIZ

v jako dobrem stanju. — Več se izve v upravištvo »Slovenca« pod številko 5627.

VEČ DOBRIH, IZURJENIH

kleparskih pomočnikov

se takoj sprejme v trajno delo. Plača dobra. — Franc SRAMEK, klepar in kotlar, Tržič, Gorenjsko. 5826

Trapist - sir

v vsaki množini razpošilja po povzetju kilogram po 20 Din

Mljekarska udruga —

VIROVITICA.

PRODAJALKA

pridna in poštena, s četrtletno prakso, želi premeniti mesto v neki mešani trgovini. — Ponudbe na upravo pod 5830.

PRODA SE

VEČ VRAT

v še dobrem stanju. Poizve se: Ljubljana, Stari trg št. 32.

PRIDNA in POSTENA

dekla

za domača dela se sprejme v Ljubljani, Stari trg št. 32, v trgovini. 5834

Prodajalko,

pridno in pošteno, IŠCEM za trgovino z mešanim blagom. JOSIP MOLL, Trbovlje II.

PERJE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—
Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prima beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozović

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tovarnica perja

Rabim za takoj dobro izvežb.

brusača

za POLNOJARMENIK ter

gatrasta

za Spaltgatter. — Ponudbe na upravo lista pod št. 5837.

PERJE

kokošje, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni tvrdka

E. Vajda, Čakovec

Kupim suhe gobe

po najvišji ceni in vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na IVAN SEVER — VELENJE. 5648

Štev. 4848/19—30.

5870

RAZGLAS.

Po odloku gosp. ministra pravde z dne 25. junija 1924, S. št. 4472 ozir. z dne 12. sept. 1924, S. št. 6957 se bo prodajala na ustni javni dražbi razna SOBNA in KUHINJSKA OPRAVA nemškega državljanca Otona Wolfa.

Dražba se bo vršila dne 6. novembra 1924 od 10 do 12 dopoldne v prvem nadstropju hiše št. 12 na Dunajski cesti v Ljubljani, kjer se nahaja tudi oprava.

Oprava se bo prodala skupaj kot enota, na željo licitantov pa tudi po posamez. predmetih. Izklicna cena znaša za vso opravo 30.000 Din, odnosno za posamezne predmete njih cenilno vrednost.

Vsak dražitelj mora pred dražbo položiti pri finančni deželni blagajni v Ljubljani varščino v gotovini v znesku 10 % izklicne cene ter pred pričetkom dražbe voditelju dražbe izročiti izvirno pobotnico o položeni varščini.

Prodaja je za državo obvezna šele, ko jo odobri gospod minister pravde, a za kupca takoj, ko je dražba končana. Izlicitirani predmeti se izroče kupcu, čim gospod minister odobri prodajo in kupec plača izlicitirano ceno v roku, ki ga določi gospod minister.

Dražbe se smejo udeležiti samo naši državljan. — Pojasnila daje sekcija za sekvestre v Ljubljani, Turjaški trg št. 6, II. nadstropje.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1924.

Ministrstvo pravde

(sekcija za sekvestre)

Šef sekcije: ZAMIDA s. r.

HOLANDSKA

amsterdamska tvrdka, koje lastniki so Jugoslovani, išče pridruženja na tvrdko SHS, koja bi v Holandiji uredila podružnico ali čvrsto zastopstvo. Najbolje zveze in reference poseduje. — Poblizja pojasnila pri Dr. L. Vegh, advokat v Vel. Bečkerek.

PRODAM PAR LEPIH

voznih konj

landauer in kočijo z vso opremo in livrejami. — Ponudbe pod »ekvipaža« št. 5864 na upravo »Slovenca«

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emalje, čopiče in zamačeno čisti firnež najbolje kakovosti nudi

Medič-Zankl družba

Maribor Ljubljana Novi Sad

podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana — Medvode.

V žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znanec, da je naš dragi sin oziroma brat

Matevž Žargaj

po daljši bolezni, star 29 let, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Duplica pri Kamniku, dne 25. sept. 1924.

Marjeta, mati. — Janez, Tomaž, brata. — Marija, Terezija, Ivana, Frančiška, sestre.

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze prijateljstva v zadnjih težkih dneh bolezni in odkritega sočutja povodom smrti našega dragega soproga, ata, brata in strica, gospoda

Ivana Gašperlina

kakor tudi za darovano cvetje in vence ter za zadnje spremstvo vsem, posebno godbi in pevci »Svobode« iskrena zahvala.

Ljubljana, dne 25. septembra 1924.

Zalujoča SOPROGA — SINOVA — HCERE in ostali.

Zahvala

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega preljubega, nepozabnega soproga, oziroma predobrega, skrbnega papana, brata, svaka, zeta in strica, gospoda

Josipa Schrey-a,

trgovca z vinom in posestnika

ter za mnogobrojno čaščeče spremstvo na njega zadnji poti izrekamo vsem našo najpristranejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo preč. oo. frančiškankom za tolažilne obiske povodom bolezni preblagega pokojnika, gg. zdravnikom za požrtvovalno zdravljenje, pevskega društva »Slavec« za ganljive žalostinke, telovadnemu društvu »Sokol« v Štepanji vasi za čaščeče spremstvo pri pogrebu in končno vsem darovalcem prekrasnega cvetja na krsto pokojnikovo.

Vsem naša tisočera zahvala.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1924.

Žalujuč ostali.